

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

ІВАХНЕНКО ІРИНА СЕРГІЇВНА

УДК 69.003:65.014:330.341

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ СТРАТЕГІЧНОГО
ІННОВАЦІЙНОГО ДЕВЕЛОПМЕНТУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 - економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури Міністерства освіти і науки України

Науковий консультант: доктор економічних наук, професор
Лич Володимир Миколайович
Київський національний університет будівництва і архітектури (м. Київ)
завідувач кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування

Офіційні опоненти: докторка економічних наук, професорка
Отенко Ірина Павлівна
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (м. Харків)
завідувачка кафедри міжнародного бізнесу і економічного аналізу

доктор економічних наук, професор
Білоусов Олексій Михайлович
Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнеса і права» (м. Херсон)
завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії

доктор економічних наук, професор
Грозний Ігор Сергійович
Запорізький національний університет (м. Запоріжжя)
професор кафедри управління персоналом і маркетингу

Захист відбудеться «03» серпня 2020 р. о 13.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.056.10 у Київському національному університеті будівництва і архітектури за адресою: 03037, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 31, Зал засідань, ауд. 319

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Київського національного університету будівництва і архітектури за адресою: 03037, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 31.

Автореферат розісланий «01» липня 2020 р.

**Т.в.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради**

С.П. Стеценко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Наслідки тривалої кризи, що донедавна охопила всю будівельну галузь України, змушує будівельні підприємства як провідних стейкхолдерів (виконавців робіт, що у форматі інвестиційних проектів, що забезпечують створення завершеної та незавершеної будівельної продукції), до пошуку дієвих засобів щодо виходу із стану хиткої рівноваги чи деструкції. Динамічність та високий ступінь невизначеності зовнішнього середовища негативно позначаються на ефективності діяльності вітчизняних будівельних підприємств, примушують сучасні організації перетворюватися на все більш складні системи. Основою їх адаптивної дифузії в конкурентне середовище стає конкуренція не тільки товарів чи послуг, а й інноваційних технологій управління. Провідним і системним засобом виходу з кризових та деструктивних ситуацій для будівельних підприємств, як і інших індустріальних підприємств, є інноваційна стратегія діяльності, радикальна або часткова трансформація (модернізація) операційної системи підприємства та діючої на підприємстві системи і структури адміністрування його діяльністю.

Інноваційна спрямованість процесно-орієнтованої технології полягає в організації управління підприємством як мережею взаємозв'язаних процесів, де отримання ефективного результату досягається, коли діяльністю і відповідними ресурсами управляють як процесом.

Упровадження процесного підходу дозволяє системно поєднати між собою функціональні напрямки діяльності, побудувати прозорі та зрозумілі для працівників підприємства схеми реалізації управлінських завдань, оцінити та оптимізувати ресурси. Здатність менеджменту формувати та використовувати систему показників та критеріїв оцінки ефективності реалізації управлінських рішень у кожному здійснюваному процесі, на кожній стадії виробничого чи управлінського ланцюжка дає змогу оперативно виявляти небажані відхилення від заданих стандартів діяльності та усувати їх, ліквідовуючи слабкі ланки бізнес-процесів, які знижують загальну ефективність господарської діяльності. Специфіка процесно-орієнтованої технології забезпечення якості менеджменту визначається тим, що вона фактично дозволяє стерти грані між управлінням якістю продукції та управлінням самим підприємством.

Отже, на порядку денному постає низка методологічних та науково-прикладних проблем функціонування будівельних підприємств:

- окремі інструменти поліпшень (реінжиніринг, реструктуризація, санація) в автономному використанні не забезпечують належну продуктивність як засоби подолання процесів стагнації чи кризових явищ в діяльності зазначених підприємств;

- з врахуванням мультипроектного характеру функціонування операційної системи будівельного підприємства та змісту її бізнес-процесів виникають труднощі узгодження змісту, часу та ресурсів на виконання завдань стратегічного оновлення з операційним циклом будівельних підприємств та з інвестиційно-будівельними циклами проектів в яких будівельні підприємства задіяні як виконавці;

- не зважаючи на широкі можливості теоретико-методологічного підґрунтя стратегічного, інноваційного та операційного менеджменту підприємств, в розробці численних економіко-математичних, функціонально-технократичних та інструментального підходів в рамках такого підґрунтя, залишаються практично невисвітленими і невіршеними в науковій літературі проблеми узгодження зазначених напрацювань з особливостями операційної діяльності будівельних підприємств (БП);

- постає проблема пошуку, формування та запровадження симбіотичного підходу щодо стратегічного оновлення будівельних підприємств.

В розвиток концептуальних, науково-методологічних та методичних засад девелопменту внесли наступні вчені: А.М. Асаул, А.В. Бардась, О.М. Білоусов, Н.В. Валінкевич, О.В. Виноградова, М.О. Горинь, М.І. Диба, Л.В. Дейнеко, Н.А. Доценко-Белоус, С.Г. Дрига, П.М. Куліков, В.М. Лич, О.О. Ляхова, І.І. Мазур, І.П. Отенко, А.А. Пересада, Р. Пейзер, Є.А. Поліщук, І.В. Поповиченко, Н.П. Резник, В.Б. Родченко, Т.І. Ткаченко, В.Г. Федоренко, І.В. Федулова, В.І. Шапіро, С.М. Шкарлет, О.І. Шкуратов та ін. Проблеми теорії інновацій, вплив інноваційної діяльності на економічний розвиток підприємств у полі зору видатних зарубіжних професійних економістів: Ф. Агійона, С.Д. Ільєнкової, М. Кондратьєва, А. Кляйнкнехта, Я. Кука, Р. Купера, П. Майєрса, Х. Менша, К. Оппенлендера, О. Пригожина, П. Ромера, Б. Санто, Р. Солоу, Б. Твісса, М. Хаммера, П. Хоувітта, З.В. Фещура, Й. Шумпетера та ін. Питаннями стратегічного інноваційного розвитку, формуванням інноваційних стратегій присвячені праці С. Валдайцева, Л. Водочека, Дж. Ван Дейна, П. Друкера, Г. Менша, М. Портера, Р. Фостера, Ф. Хайека, С.Ю. Глазьєва, Д.С. Львова та ін. Посеред українських науковців, які досліджували проблеми інноваційного розвитку та розроблення інноваційних стратегій потрібно назвати І.В. Алексеєва, О.І. Амошу, Ю.М. Бажала, Б.В. Буркинського, А.С. Гальчинського, В.М. Гейця, А.П. Гречана, І.С. Грозного, М.П. Денисенка, Я.А. Жаліло, О.І. Жилінську, В.І. Захарченка, С.М. Ілляшенка, М.І. Крупку, О.О. Лапко, І.О. Лютого, Б.А. Малицького, О.В. Макару, І.А. Маркіну, А.А. Пересаду, В.П. Семиноженка, Л.І. Федулову, А.І. Яковлєва. Опрацювання зазначених праць вітчизняних та зарубіжних вчених щодо стратегічного та інноваційного менеджменту, реінжинірингу операційних систем та девелопменту, дозволив визначитись з перевагами симбіотичного підходу щодо стратегічного оновлення будівельних підприємств.

Такий симбіотичний підхід – на рівні методології та прикладного інструментарію – має надати будівельному підприємству можливості для стратегічного оновлення через принципово новий формат спеціального внутрішньо-фірмового проекту - проекту стратегічного інноваційного девелопменту будівельного підприємства (СІД_БП).

Потреба обґрунтованого вирішення зазначеної низки наукових та прикладних проблем щодо модернізації концепції методології та прикладних інструментів стратегічного оновлення будівельних підприємств - з врахуванням операційних особливостей БП як виконавців будівельних проектів та змісту

бізнес-процесів у її внутрішньому середовищі - для наступного спрямування результатів оцінки на реалізацію цільових орієнтирів будівельних підприємств - визначили актуальність обрання теми, об'єкту та предмету дослідження, а також його завдання та логіко - структурну побудову.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Дослідження, відображені в даній роботі, здійснювались у відповідності із спрямуванням та змістом заходів, що накреслені Законом України «Про інноваційну діяльність» №40-IV, із змінами в чинній редакції від 05.12.2012 р. та виконані у відповідності із планами наукових досліджень Київського національного університету будівництва і архітектури, що здійснюються за темами:

1. при підготовці теми «Прогнозування показників діяльності будівельного підприємства» (номер держреєстрації 0107U009980) використано розроблені автором аналітичні модулі діагностування якості операційної системи будівельного підприємства як основи рішень щодо збереження поточної стратегії чи її коригування;

2. при підготовці теми «Економічний механізм управління бізнес-процесами розвитку будівельних підприємств» (номер держреєстрації 0110U005118) обґрунтовані автором загально-теоретичні засади стратегічного інноваційного девелопменту та компоненти методології використано для потреб оновлення будівельних підприємств на рівні стратегії та поточної діяльності;

3. при опрацюванні теми «Економічний реінжиніринг процесів управління та бюджетування будівельних підприємств» (номер держреєстрації 0107U009980) використано створений на ґрунті розробок автора комплекс прикладних програм адміністрування процесами оновлення операційної системи БП через проект СІД_БП;

4. при опрацюванні теми «Розбудова сучасного економіко-аналітичного інструментарію девелоперського управління підрядним будівництвом» використано обґрунтований автором інструментарій адміністрування процесами оновлення будівельного підприємства через СІД_БП як проекту внутрішньо-фірмового девелопменту.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у запровадженні теоретико-методологічного та науково-прикладного забезпечення стратегічного інноваційного девелопменту як успішної управлінської технології раціоналізації стратегії будівельного підприємства для збереження будівельним підприємством обраної траєкторії руху підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища та збереження підприємством необхідної стратегічної економічної рівноваги.

Відповідно до поставленої мети визначено сукупність основних **завдань дослідження** теоретичного та прикладного характеру, спрямованих на її досягнення, а саме:

- узагальнити зміст базових дефініцій дослідження з позицій аналізу та коригування стратегії розвитку будівельного підприємства, з врахуванням

операційно-виробничих особливостей функціонування БП як виконавця робіт в проєктах будівництва;

- обґрунтувати науково-теоретичні передумови та практичну нагальність запровадження стратегічного інноваційного девелопменту як цільових орієнтирів стратегічних змін на будівельному підприємстві у форматі спеціального інноваційного внутрішньо-фірмового проєкту;

- розробити концептуально-теоретичні засади стратегічного інноваційного девелопменту в застосування до потреб будівельного підприємства;

- розробити компоненти методологічної платформи до потреб інноваційного девелопменту БП;

- в рамках методології забезпечити структурування змісту СІД_БП як девелоперського проєкту підготовки та впровадження стратегічних інновацій на будівельному підприємстві – за змістом фаз і стадій проєкту СІД_БП, віхами циклу СІД_БП та рівнями управлінської ієрархії підприємства;

- з позицій змісту проєкту СІД_БП як засобу забезпечення для БП стратегічних інновацій здійснити коригування «інноваційного мікроклімату БП» на стратегічні зони;

- розробити аналітичний базис, який має забезпечити формалізоване економічне обґрунтування проєкту стратегічного оновлення БП у форматі спеціального проєкту СІД_БП;

- в рамках аналітичного базису передбачити адекватну поетапну та мультикритеріальну оцінку варіантів СІД_БП, які подаються на розгляд керівництву БП;

- розробити науково-прикладний інструментарій дослідження, що має системно охопити весь життєвий цикл проєкту СІД_БП як інструменту стратегічного оновлення операційних систем будівельних підприємств;

- інтегрувати теоретико-методичні, методологічні, науково-аналітичні та прикладні розробки в комплекс прикладних програм адміністрування процесами оновлення БП через формат стратегічного інноваційного девелопменту.

Об'єктом дослідження є процеси формування та впровадження системи стратегічних інновацій девелопменту як системи оновлення діяльності будівельних підприємств в умовах динамічного бізнес-середовища.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних підходів та концептуальних положень стратегічного інноваційного девелопменту як цілісної системи оновлення змісту та продуктивності операційної діяльності будівельного підприємства.

Методи досліджень. Для забезпечення продуктивного та науково-обґрунтованого вирішення поставлених в роботі науково-теоретичних, методичних та прикладних завдань в якості загально-методологічного підґрунтя та при формуванні науково-прикладного інструментарію використано сполучення наступних міждисциплінарних і прикладних методів дослідження: абстрактно-логічний та структурно-логічний аналіз – для проведення теоретичних узагальнень понятійного апарату, уточнення та

коригування базових дефініцій дослідження; аналізу та синтезу – для визначення змісту стратегічного інноваційного девелопменту в будівництві; функціонально-економічної діагностики, багатовимірного факторного аналізу, методології збалансованої системи показників (в новітніх модифікаціях), системного аналізу – для цілісного сприйняття об'єкта дослідження, зокрема економічних процесів на будівельних підприємствах; економіко-математичне моделювання та прогнозування – для обґрунтування перспектив і майбутніх тенденцій основних показників розвитку; графічний – для побудови стратегічного механізму та візуалізації даних аналітичних індикаторів; методи фінансового планування, статистичних угруповань, метод експертних оцінок, вибіркового спостереження, методи економіко-математичного моделювання – з метою оцінки відповідності отриманих наукових результатів поставленим задачам дослідження і розробки рекомендацій з обов'язковою адаптацією до специфіки інноваційної діяльності досліджуваних підприємств-девелоперів в будівництві.

Інформаційною базою дослідження є нормативні та законодавчі акти щодо становлення і розвитку будівельної галузі; облікові та звітні матеріали будівельних підприємств, результати їх обстеження; інформаційні бюлетені статистичних органів; матеріали Міністерства розвитку громад та територій; результати багаторічних досліджень дисертанта; монографії та економічні огляди наукових установ, ЗВО і неурядових інституцій; ресурси Інтернет; періодичні видання вітчизняних і міжнародних організацій.

Наукова новизна роботи визначається інноваційною сутністю результатів дослідження, які в сукупності утворюють теоретико-методологічний та науково-прикладний комплекс адміністрування процесами стратегічних інновацій будівельних підприємств, які реалізуються через проекти внутрішньо-фірмового девелопменту.

Найсуттєвішими теоретичними і практичними результатами, які характеризуються науковою новизною, розкривають зміст дисертації і виносяться на захист, визначено наступні:

вперше:

- *обґрунтовано концептуальні та загально-теоретичні засади окремого різновиду девелопменту в будівництві – «стратегічного інноваційного девелопменту», що розглядається як спеціальний внутрішньо-фірмовий проект цільового «девелопменту поліпшень», що спрямований на системне покращення інноваційного менеджменту, операційної системи та організаційної структури управління будівельним підприємством, що, на відміну від інших підходів щодо девелопменту як діяльності з адміністрування циклами проектів будівництва або управлінням об'єктами нерухомості розглядається як синергія зусиль «девелопера змін», в якості якого на будівельне підприємство залучаються будівельно-інжинірингові фірми чи інші стейкхолдери ринку спеціальних управлінських послуг.*

- *запроваджено та обґрунтовано методологічну платформу аналізу та коригування стратегій будівельного підприємства на основі симбіотично-композиційного підходу до складу якого залучено компоненти універсального*

підгрунтя стратегічного, інноваційного та операційного менеджменту, функціональної діагностики на поєднанні та інтеграції яких базується новітній формат внутрішньо-фірмового девелопменту, що розширює методологічні можливості для опрацювання стратегічної траєкторії руху та розвитку будівельного підприємства. Методологія забезпечує належне узгодження змісту, етапів та характеристик життєвого циклу стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств з характеристиками операційно-виробничого циклу робіт, які виконує будівельне підприємство в різних проектах будівництва (у відповідності із своєю виробничою програмою) та одночасно виступає: діагностичною (створює засади для системного опрацювання попередньої діяльності будівельних підприємств як основи вияву якості просування підприємства по цій траєкторії); прогностично-коригувальною (визначає майбутні можливості щодо збереження та коригування стратегії); функціонально-цільовою - надає універсальне для будівельних підприємств методологічне поле корекції відхилень траєкторії руху будівельних підприємств від пріоритетів через підготовку та впровадження цільового проекту внутрішньо-фірмового девелопменту.

- *обґрунтовано науково-прикладний інструментарій адміністрування циклом стратегічного інноваційного оновлення будівельного підприємства* через формат спеціального девелоперського проекту, який призначений надати супровід - для збереження (коригування чи оновлення) стратегії будівельного підприємства на певній координаті його руху та розвитку через виконання завдань наступного змісту: діагностувати факт збереження поступальності руху будівельного підприємства по обраній траєкторії стратегічного руху в динамічному середовищі від однієї стадії життєвого циклу до іншої, або ж гальмування чи призупинення; забезпечити адекватну, системно-виважену, процесно- та об'єктно-цільову оцінку представлених на розгляд керівництва альтернатив стратегій та їх наступний вибір на мультикритеріальній та компромісно-пріоритетній основі; по обраній стратегічній альтернативі інституціувати проект внутрішньо-фірмового стратегічного девелопменту будівельного підприємства щоб серед претендентів (з числа учасників ринку інженерно-консультаційних та реінжинірингових послуг в будівництві) обрати підприємство-виконавця цільового внутрішньо-фірмового проекту оновлення будівельного підприємства; через формат спеціального контракту забезпечити економіко-управлінську взаємодію між будівельним підприємством та підприємством-виконавцем проекту стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств, створити умови для формалізованого опрацювання та коригування наданого виконавцем плану-графіку та бюджету проекту стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств.

- *розроблено методологію формування комплексу інноваційних технологій в стратегічну управлінську діяльність будівельних підприємств*, що дає можливість в разі вияву факту збереження поступальності розвитку будівельного підприємства застосувати аналітичний інструментарій, який забезпечить формування системи індикаторів, що описують поточний розвиток будівельного підприємства у форматі «зберегти хід розвитку як є». Це дозволяє,

в разі виявлення сутнісних відхилень операційної системи підприємства від стратегічного руху та директивної міри рівноваги будівельного підприємства в зовнішньому конкурентному оточенні, забезпечити топ-менеджмент підприємства обґрунтованими альтернативними стратегіями які дозволять рухатись підприємству в напрямі розвитку, визначеним аттрактором (в залежності від підсумків діагностування стану системи будівельного підприємства альтернативи обираються від часткового коригування до повної зміни). Критеріальна основа та зміст розрахунково-аналітичних модулів інструментарію підпорядковано особливостям операційної системи будівельного підприємства, підсистеми якої (фінансово-економічна, планово-аналітична, операційно-виробнича, логістико-продуктова та організаційно-адміністративна) зазнають продуктивних змін в процесі реалізації цільового проекту стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств.

удосконалено:

- *методико-аналітичний комплекс прийняття рішень щодо упередженого виявлення деструкцій ходу траєкторії руху підприємства в очікуваній траєкторії зростання* на основі застосування теоретичних засад стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств, через налаштування зазначеного комплексу на функціонально-продуктові та економіко-управлінські особливості функціонування будівельного підприємства як стейкхолдера робіт будівельних підприємств в мультипроектному середовищі;
- *категоріальний апарат дефініцій «інноваційна стратегія», «внутрішньо-фірмовий проект с стратегічного оновлення», «стратегічний інноваційний девелопмент»* у застосуванні до стратегічних, операційно-виробничих потреб будівельних підприємств;
- *методичний базис попередження потенційних загроз втрати стану економічної стабільності для будівельних підрядних підприємств*, за рахунок інноваційного сполучення методичних компонент з теорії інноваційної динаміки, багаторівневих ієрархічних систем, функціонально-економічної діагностики, прикладних реалізацій економетричного, візуально-графічного та структурного планування моделювання та наступного їх синергічного спрямування для формування раціонального змісту, технологічних етапів, зручності формалізації процесу прийняття рішень щодо стану стабільності будівельних підрядних підприємств як стейкхолдера будівництва (з врахуванням його порівняльних конкурентних переваг та недоліків) та очікуваних перспектив його подальшого стабільного (інерційного чи прискореного) розвитку в середовищі будівельних проектів;
- *діагностично-кваліметричні (індикативні) характеристики виміру міцності позицій будівельного підприємства та регламент їх оцінювання з позицій операційного та стратегічного менеджменту*, що дозволяє інституційним учасникам проекту (замовникам, девелоперам) використовувати зазначені характеристики по певному будівельному підприємству як додатковий аналітичний аргумент оцінювання тендерних та виконавчих переваг підприємств та як спеціальну аналітичну систему виміру готовності та спроможності

зазначених будівельних підприємств виконати нормативно-директивні вимоги керівників ланок будівельних проектів щодо додержання будівельними підприємствами, як підприємствами-виконавцями, директивних економічних вимог, що, в підсумку, сприятиме суттєвому зменшенню суб'єктивного економічного ризику впровадження проектів будівництва.

дістали подальшого розвитку :

- *методико-аналітичні та прикладні засоби оцінювання варіантів виходу досліджуваного підприємства зі стану незадовільного для особи, що приймає рішення рівня «стабільності», в частині обґрунтування і узгодження з наступним оцінюванням варіантів системного вдосконалення операційної системи будівельних підприємств через реінжиніринг, реструктуризацію та інші економіко-управлінські механізми оновлення підприємства. Такі засоби передбачають використання особою, яка приймає рішення, раціонального сполучення вартісно-орієнтованого та сценарно-ймовірнісного підходів оцінювання проектів оновлення підприємства для зростання рівня його стабільності та приросту порівняльних характеристик конкурентоспроможності будівельних підприємств як виконавця проектів будівництва.*

- *науково-прикладні засади економетричного зважування замовником сукупного рівня ризику будівництва через стан надійності підприємств-виконавців, що реалізовано у спеціальній формат побудови «економетричного профілю надійності виконавців проекту». Це дозволяє здійснити поточний моніторинг формалізовано зваженої оцінки надійності «цілісного середовища виконавців» в узгодженні із вартісно-бюджетними характеристиками та технологічним змістом виконуваних по проекту робіт.*

- *науково-методичний підхід до комплексного оцінювання ефективності управління інноваційними проектами на основі застосування мультикритеріального аналізу (Multiple criteria decision analysis) шляхом побудови за кваліметричним підходом багатокритеріальної моделі оптимізації прийняття управлінських рішень. На відміну від існуючих, такий підхід ураховує значення трьох груп показників - ефективність управління інноваційними проектами за параметром синергетичності, ефективність управління інноваційними проектами за параметром цінності (корисності), ефективність управління інноваційними проектами за параметром тривалісності. Отримання об'єктивної інформації про якість управління інноваційними проектами дозволить своєчасно виявляти можливі проблеми та розробляти ефективні управлінські рішення.*

- *визначення особливостей та суперечностей реалізації інноваційного потенціалу будівельного підприємства через проєкт внутрішньо-фірмового девелопменту, із застосуванням налаштованої до умов будівельного підприємства методики оцінювання «інноваційного мікроклімату будівельного підприємства» які пов'язані з протиріччями функціонування підприємств будівельної галузі.*

Практична цінність роботи полягає в тому, що в сукупності вони створюють теоретичну й методологічну основу практичного впровадження інноваційних технологій управління будівельними підприємствами для формування механізму забезпечення їх стратегічного розвитку.

Розроблені тези та принципи, що представлені у дисертаційній роботі, знайшли своє практичне застосування в діяльності: Академії будівництва України (відділення менеджменту та організації інновацій), де автором здійснено впровадження моделі прийняття стратегічних рішень в сучасному інноваційному середовищі (довідка б/н від 10.10.2019); Асоціації «Всеукраїнський союз виробників будівельних матеріалів та виробів» (довідка № 26-04/2019 від 14.12.2019), де автором запропоновано вдосконалення операційної системи будівельних підприємств через реінжиніринг з врахуванням оцінки інноваційного середовища.

Практична цінність представлених в дисертації досліджень була підтверджена при впровадженні будівельно-інвестиційних програм житлової забудови, які готувались та реалізовувались наступними девелоперськими та інвестиційно-будівельними компаніями: (ТОВ «Спецбудпроект» (довідка № 79 від 11.10.2019 р.), ТОВ «Експертиза С» (довідка № 289 від 05.09.2019 р.), ТОВ «Архітектурно-будівельні новації» (довідку № 210-м від 18.09.2019р.), Інститут місцевого розвитку (довідка № 7-198 від 01.10.2019р.). Окремі компоненти дослідження було впроваджено в навчальному процесі Київського національного університету будівництва і архітектури при формуванні методичного забезпечення та при викладанні дисциплін «Інноваційний менеджмент», «Адміністративний менеджмент», «Операційний менеджмент», «Управління будівництвом» (довідка про впровадження № 7/54-160 від 01.10.2019р.)

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням. Наукові положення, результати, висновки та рекомендації, які викладені в дисертації та подані на захист є результатом самостійної роботи автора. Внесок автора у працях, опублікованих у співавторстві, відображено в переліку опублікованих праць.

Апробація результатів дисертації. Основні науково-теоретичні, методичні та практичні результати дисертаційної роботи доповідались і одержали схвалення на 22 науково-практичних конференціях та семінарах, інформація щодо яких наведена у [п.п. 35-56] списку опублікованих праць.

Публікації. Передумови та гіпотеза дослідження, його основні етапи, результати та висновки з належною повнотою відображено у 56 друкованих наукових працях, з яких: 5 - монографій (1-одноосібна заг. обсягом 16,05 д.а, 4-колективних монографій), 2 – навчальний посібник (у співавторстві). 27 статей опублікована в наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах, з них: 21 стаття у виданнях, що входять до переліку

фахових видань, затверджених ДАК МОН України; 6 статей в наукових періодичних виданнях інших держав із напрямку, з якого підготовлено дисертацію. Опубліковано 22 праці апробативного характеру: матеріалів та тез доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Структура дисертаційної роботи визначена та обумовлена метою, завданнями, етапами дослідження та сутністю одержаних інновацій. Дисертація містить: анотацію (українською та англійською мовами); список публікацій здобувача за темою дисертації; вступ, основу частину в складі 5 розділів та загальних висновків; список використаних джерел 590 найменувань та додатки. Основний обсяг роботи складає 631 сторінка друкованого тексту, у тому числі 74 таблиці та 117 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі відображено загальну характеристику дисертаційної роботи, а саме - стислий виклад актуальності вибору теми, предмету та об'єкту дослідження, обґрунтовано мету і завдання дослідження, виокремлено складові наукової новизни та практичної цінності результатів дослідження, відображено рівень їх висвітлення в друкованих працях, викладено підсумки їх апробації та практичного впровадження.

Дослідження першого розділу роботи **«Формування онтологічного та гносеологічного базису менеджменту стратегічних інновацій будівельних підприємств»** були спрямовані на опрацювання базових онтологічних дефініцій та змісту інноваційних стратегій підприємства (табл.1), які дадуть можливість в подальшому побудувати методологічну систему розвитку будівельного підприємства на ґрунті стратегічного інноваційного девелопменту.

З позицій стратегічного інноваційного девелопменту автором надано обґрунтування дефініцій «інновація в будівництві» - новостворена або вдосконалена конкурентоспроможна будівельна продукція, технологія, що застосовується для будівельного проєкту щодо створення нового чи вдосконаленого технологічного рішення результатом якого є комерціалізація потенціалу будівельного підприємства; «інноваційний потенціал будівельного підприємства» - це сукупність інноваційних ресурсів та технологій, що спрямовані, або можуть бути освоєні на будівельному підприємстві з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку будівельних послуг; «інноваційна активність будівельного підприємства» характеризується ефективністю і регулярністю впровадження інновацій, динамікою дій із створення і практичної реалізації будівельних нововведень та максимальні економічні можливості керівника, схильного до пошуку нововведень, що диктується конкуренцією.

Класифікація інноваційних стратегій підприємства (фрагмент)

Класифікаційні ознаки	Види інноваційних стратегій
1. Особливість інноваційного процесу на підприємстві	1.1. Донорська інноваційна стратегія 1.2. Прогресивна інноваційна стратегія 1.3. Адаптивна інноваційна стратегія 1.4. Спекулятивна інноваційна стратегія
2. Спосіб задоволення потреби покупців	2.1. Інноваційна стратегія удосконалення 2.2. Інноваційна стратегія заміни 2.3. Інноваційна стратегія комбінування 2.4. Інноваційна стратегія «першовідкриття»
3. Спрямованість здійснення інновацій	3.1. Інноваційна стратегія першочергової орієнтації на високу якість продукції. 3.2. Інноваційна стратегія першочергової орієнтації на низьку собівартість продукції. 3.3. Інноваційна стратегія першочергової орієнтації на широкий асортимент продукції. 3.4. Інноваційна стратегія орієнтації на інше співвідношення рівня якості, собівартості, широти асортименту.
4. Географічне спрямування діяльності підприємства	4.1. Інноваційна стратегія орієнтування на вітчизняний ринок. 4.2. Інноваційна стратегія орієнтування на зарубіжні ринки. 4.3. Інноваційна стратегія орієнтування на вітчизняний та зарубіжні ринки одночасно.
5. Масштаби орієнтування підприємства на ринкові сегменти	5.1. Інноваційна стратегія орієнтування на весь ринок. 5.2. Інноваційна стратегія орієнтування на сегменти ринку. 5.3. Інноваційна стратегія орієнтування на певні підсегменти ринку.
6. Бажана ринкова позиція підприємства	6.1. Інноваційна стратегія «орієнтування на позицію «лідера» на ринку (сегменті, підсегменті тощо). 6.2. Інноваційна стратегія орієнтована на позицію «другого після лідера» на ринку (сегменті, підсегменті тощо). 6.3. Інноваційна стратегія орієнтована на позицію «підприємства із сильним впливом» на ринку (сегменті, підсегменті тощо). 6.4. Інноваційна стратегія орієнтована на позицію «підприємства із середнім впливом» на ринку (сегменті, підсегменті тощо). 6.5. Інноваційна стратегія орієнтована на позицію «підприємства із слабким впливом» на ринку (сегменті, підсегменті тощо).
7. Мета здійснення інновацій	7.1. Наступальна інноваційна стратегія 7.2. Оборонна інноваційна стратегія 7.3. Відступальна інноваційна стратегія

8.Спосіб використання певних новацій підприємством	<p>8.1. Інноваційна стратегія власного виробництва певного виду інноваційної продукції (використання новації підприємством) без видачі ліцензій іншим підприємствам.</p> <p>8.2. Інноваційна стратегія власного виробництва певного виду інноваційної продукції (використання новації підприємством) з видачею ліцензій іншим підприємствам.</p> <p>8.3. Інноваційна стратегія видавання ліцензій іншим підприємствам без організації власного виробництва певного виду інноваційної продукції (без використання новації підприємством).</p> <p>8.4. Інноваційна стратегія продажу патентів іншим підприємствам на певні види інноваційної продукції (види новацій) тощо.</p>
9. Співвідношення конкурентоспроможності продукції і стадії життєвого циклу, на якій вона знаходиться	<p>9.1. Інноваційна стратегія стрімкого зростання обсягів виробництва певного виду інноваційної продукції (кількості виданих ліцензій тощо).</p> <p>9.2. Інноваційна стратегія уповільненого зростання обсягів виробництва певного виду інноваційної продукції (кількості виданих ліцензій тощо).</p> <p>9.3. Інноваційна стратегія дотримання стабільності обсягів виробництва певного виду інноваційної продукції (кількості виданих ліцензій тощо).</p> <p>9.4. Інноваційна стратегія уповільненого скорочення обсягів виробництва певного виду інноваційної продукції (кількості виданих ліцензій тощо).</p> <p>9.5. Інноваційна стратегія стрімкого скорочення обсягів виробництва певного виду інноваційної продукції (кількості виданих ліцензій тощо).</p>
10. Співвідношення рівня привабливості ринку та рівня конкурентоспроможності підприємства на ньому	<p>10.1. Інноваційна стратегія стрімкого зростання обсягів певного виду діяльності.</p> <p>10.2. Інноваційна стратегія уповільненого зростання обсягів певного виду діяльності.</p> <p>10.3. Інноваційна стратегія дотримання стабільності обсягів певного виду діяльності на рівні поточних обсягів.</p> <p>10.4. Інноваційна стратегія уповільненого скорочення обсягів певного виду діяльності.</p> <p>10.5. Інноваційна стратегія стрімкого скорочення обсягів певного виду діяльності.</p>
11. Співвідношення обсягів зростання, стабільності та скорочення по усіх видах діяльності підприємства	<p>11.1. Інноваційна стратегія розвитку</p> <p>11.2. Інноваційна стратегія балансування</p> <p>11.3. Інноваційна стратегія спаду</p>

На основі узагальнення існуючих наукових досліджень автором запропоновано трактування дефініції «інноваційна стратегія будівельного підприємства» – це базова стратегія підприємства, яка формується виключно на інноваційних засадах, охоплюючи всі рівні стратегічної ієрархії, базується на

ефективному акумулюванні, розподілі і використанні ресурсів будівельного підприємства та оптимізації всіх будівельних процесів, пов'язаних з його діяльністю та є основою для побудови конкурентної інноваційної стратегії та функціональних інноваційних стратегій підприємства. Реалізація інноваційної стратегії може принести максимальний результат тільки тоді, коли ресурсні, процесні, продуктові та ринкові стратегії будуть взаємоузгоджені між собою, тобто існує злагоджена система (рис. 1).

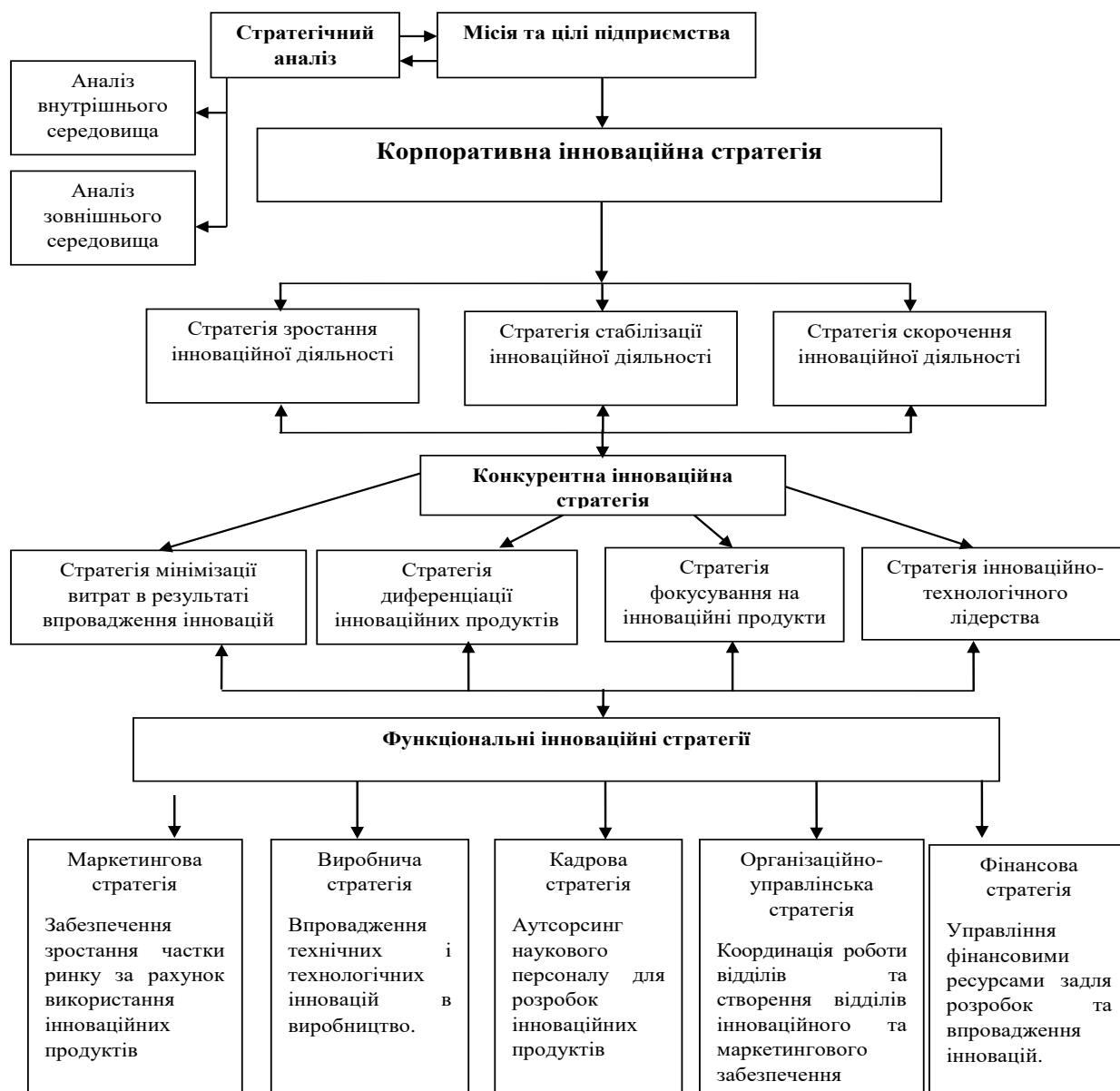

Рис. 1. Формування інноваційних стратегій підприємств в системі стратегічного управління (Джерело: розроблено автором)

За визначенням автора, системи управління підприємством як об'єкту стратегічного інноваційного девелопменту слід означити як симбіоз певного типу організаційної структури, соціально-економічних процесів, пов'язаних концептуальною мережею сучасних технологій управління, якості

функціонування якого (потенціал, стан конкурентоспроможності, зайнятий сегмент ринку будівельних послуг та траєкторія руху) для будівельного підприємства як суб'єкту ринку та стейкхолдера проекту не відповідають запитам керівництва щодо зростання та розвитку. В такій ситуації стратегічний інноваційний девелопмент розглядається як комплексний науково-методологічний, аналітичний та прикладний засіб забезпечення бажаного стану будівельного підприємства як об'єкту управління - системних поліпшень підприємства та змінення позицій підприємства на ринку будівельних робіт та послуг.

З цих міркувань завдання стратегічного інноваційного девелопменту будівельного підприємства (СІД_БП) зводяться до пошуку дієвого системного засобу - внутрішньо-фірмового проекту цільових стратегічних інновацій, який забезпечить:

а) усунення небажаних відхилень від заданих межових значень через чітко регламентовані управлінські впливи;

б) додержання визначальних характеристик операційної системи БП характеристик системи в директивно-контрольованих межах;

с) якісну зміну продуктивності операційної системи відповідно до викликів та запитів зовнішнього середовища.

Таким чином система СІД_БП змінює конфігурацію операційної системи БП та забезпечує її регулювання в такий спосіб, щоб параметри системи наближалися до запланованих та підтримувався стан її впорядкованості.

Представлена в другому розділі дисертації **«Загально-методологічне підґрунтя стратегічного інноваційного девелопменту підприємств-стейкхолдерів будівництва»** методологія дослідження запроваджує змістовно-когнітивне та операційно-процесуальне забезпечення продуктивних інновацій для будівельного підприємства через спеціальний внутрішньо-фірмовий цільовий проект комплексних управлінських, виробничих, фінансово-економічних та маркетингово-продуктових інновацій (рис.2).

Дослідженнями даного розділу обґрунтовано, що успішність проекту СІД_БП залежить від рівня ситуативно-стратегічної зрілості підприємства (ССЗП), яка в дисертаційній роботі розглядається як формалізовано визначена (на базі системи численних індикаторів) ступінь готовності підприємства в умовах певної фази життєвого циклу (розвитку, занепаду чи стагнації) до забезпечення ефективного управління власною діяльністю на основі використання сучасних управлінських технологій, і вразі потреби для БП зберегти рівновагу та надалі забезпечити поступальність траєкторії розвитку, то підприємство готове звернутись до системних поступальних (радикальних чи еволюційних) змін через реалізації цільового проекту СІД_БП.

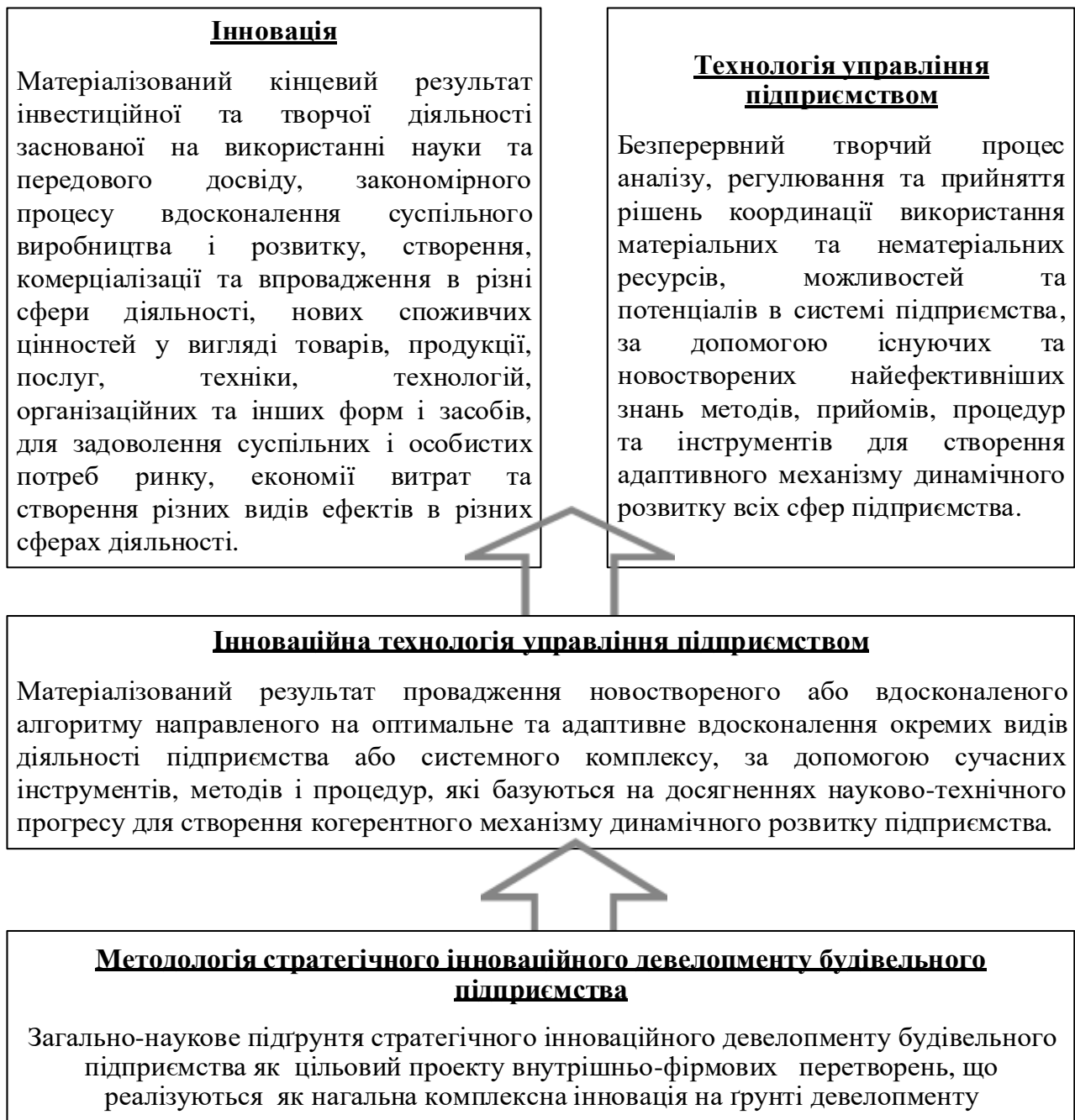

Рис.2. Спрямування методології дослідження на успішну реалізацію проекту СІД_БП як проекту внутрішніх стратегічних інновацій
(Джерело: розроблено автором)

Провідними методологічними компонентами дослідження визначені:

- a) теорія життєвих циклів підприємства;
- b) теорія та інструментарій інноваційної динаміки підприємства;
- c) теорія ієрархій (адаптована до застосування апарату BSC);
- d) антикризовий менеджмент та теорія біфуркацій;
- e) загальна методологія управлінського СІД_БП операційних систем підприємств. (табл.2)

Формування компоненту загально-методологічного підґрунтя дослідження (фрагмент)

А. Аспекти стратегічного інноваційного девелопменту для БП	А.1.	науково-технічний аспект (наукова, технологічна, соціальна, або управлінська новизна),
	А.2.	виробничий аспект (виробниче застосування, можливість тиражування та серійного, аналогового або штучного копіювання),
	А.3.	економічний аспект (комерційна реалізованість, прибутковість та задоволення ринкового попиту, навіть латентного).
В. Характеристики ситуативно-стратегічної зрілості будівельного підприємства до реалізації інновацій через СІД-БП	В.1.	рівень зрілості підприємства відображає певний етап його організаційно-економічного розвитку.
	В.2.	кожному рівню зрілості підприємства відповідають певні технології управління, основними серед яких визнаються інформаційні
	В.3.	ключовими критеріями, за якими виділено рівні зрілості, є вимоги до організації бізнес-процесів підприємства, наявність та зміст цільової функції управління, ступінь використання цільового управління, спосіб використання накопиченої інформації, рівень професійної компетентності.
	В.4.	рівні зрілості підприємства мають чітку послідовну ієрархію: наступний рівень не може починатися, поки підприємство не опанувало попередній.
	В.5.	рівні зрілості не мають чітких меж, можуть перекриватися та накладатися
	В.6.	на кожному рівні зрілості можуть виникати ризики, перешкоди, опір з боку персоналу щодо нововведень у процесі переходу до наступного рівня зрілості
	В.7.	рівень зрілості завжди впливає на розвиток підприємства

Застосування теорії інноваційної динаміки в компонентах методології дозволяє при формуванні методології та інструментарію СІД_БП виявити властиві підприємству циклічно-генетичні закономірності, що виражаються в процесах руху спадкового ядра (генотипу) за правилами спіралеподібної динаміки, що збагачує його спадковим матеріалом: досвідом та новими ознаками при переході системи до іншого стану.

На кожній фазі життєвого циклу підприємства існує вірогідність порушення його життєдіяльності, яка може перетворитися на кризу. Значне та тривале порушення рівноваги створює умови неспроможності системи до формування механізму саморегуляції. У такій ситуації доцільно не допустити розгортання процесу кризи, застосовати такий комплекс інноваційних технологій управління, який, по-перше, відповідає певному рівню ситуативно-стратегічної зрілості підприємства, а по-друге, створить зону економічного комфорту, не зважаючи на різні умови середовища (рис.3, табл.4).

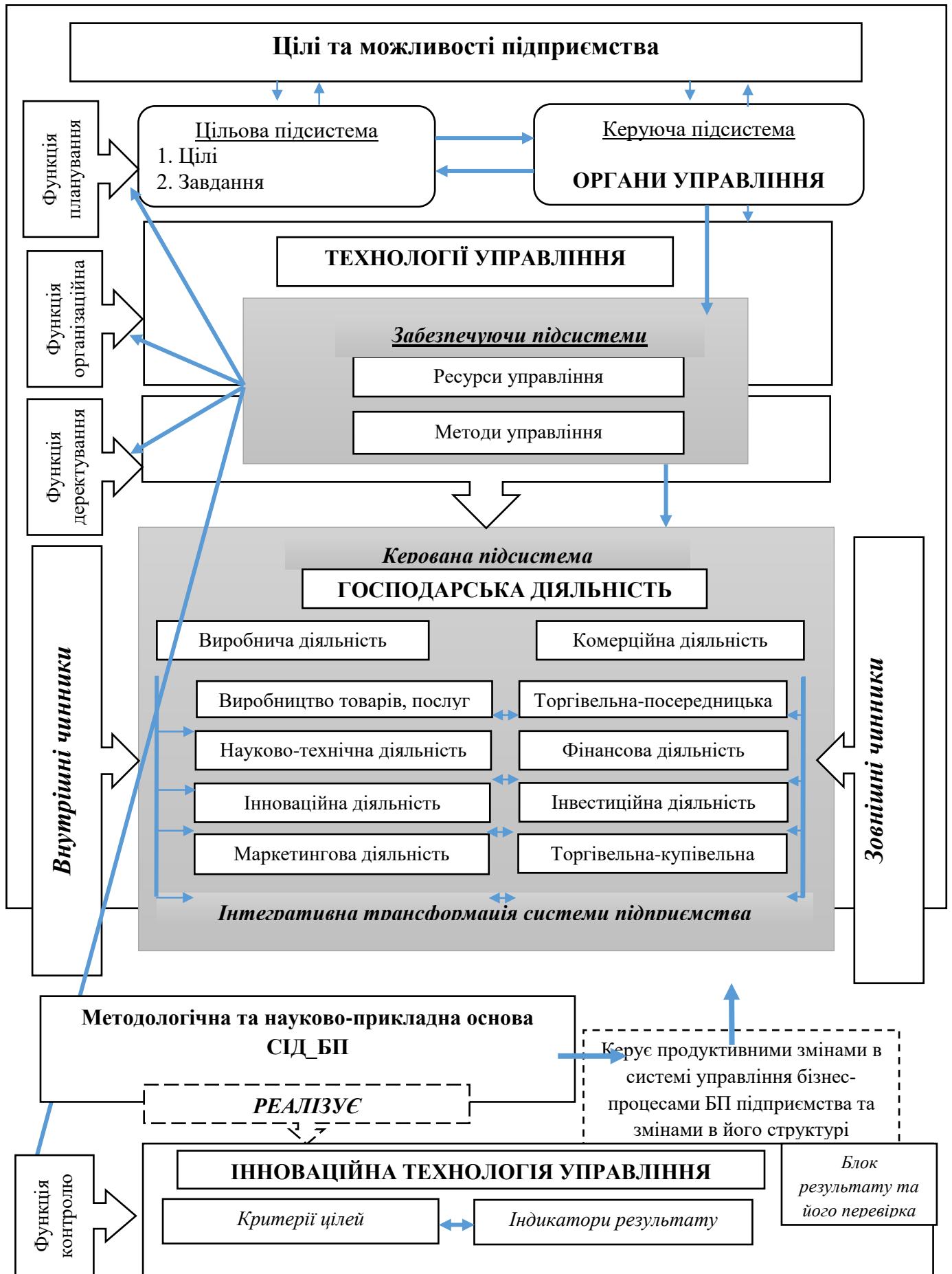

Рис.3. Методологічна платформа як основа забезпечення продуктивних трансформацій БП в процесів реалізації внутрішньо-фірмового стратегічного інвестиційного девелопменту. (Джерело: розроблено автором)

Матриця цільово спрямування стратегічного інноваційного девелопменту за рівнями управлінської ієрархії будівельного підприємства

Інструменти управлінського впливу	Цільове спрямування СІД_БП	Очікувані результати СІД_БП
Топ-рівень організаційної системи управління БП		
Інструменти стратегічного управління	Формування цілісної системи вироблення та реалізації стратегії розвитку організації на основі визначення довгострокових пріоритетів	Забезпечення координованості та керованості розвитку підприємства на основі максимальної реалізації внутрішніх резервів та конкурентних переваг
Інструменти проектного менеджменту	Забезпечення комплексного розвитку організації як складної системи проектів з конкретними цілями, ресурсами й часовими межами	Забезпечення ефективного використання організаційних ресурсів на принципах економічної та соціальної доцільності, концентрації та координації зусиль
Інструменти антикризового менеджменту	Залагоджування циклічних коливань розвитку організаційної системи з метою попередження кризових ситуацій	Усунення потенційних чинників виникнення криз, забезпечення зростання привабливості організації
Середній (адміністративно-технічний) рівень організаційної системи управління БП		
Інструменти ризик-менеджменту	Зменшення чи усунення впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків розвитку організації в умовах невизначеності	Стабільність розвитку організації та її підсистем, зменшення можливих втрат організаційних ресурсів
Нижній (оперативно-виробничий) рівень організаційної системи управління БП		
Інструменти маркетингової логістики	Управління рухом матеріальних, фінансових та інформаційних потоків в організації	Усунення бар'єрів у процесі руху ресурсопотоків за оптимальними траєкторіями
Інструменти кадрового менеджменту	Формування адекватної системи управління кадровим забезпеченням організації на основі врахування пріоритетності людського фактору в процесі реалізації цілей її розвитку	Залучення професійних менеджерів та функціональних фахівців у процес забезпечення розвитку організації, постійне підвищення кваліфікації кадрового персоналу організації
Інструменти ситуаційного управління організацією	Застосування інструментів менеджменту організації з урахуванням характеристик конкретної організації та стану зовнішнього середовища	Формування спеціального набору інструментів менеджменту організації для кожної організації в конкретний момент часу

Для потреб методологічного забезпечення СІД_БП та наступного втілення методології у формалізованій бази прийняття рішень з теорії інноваційної динаміки було залучено ряд категорій:

- a) біфуркація, тобто розгалуження, яке визначає різні якісні зрушення й метаморфози, що відбуваються в системі в разі зміни керувальних параметрів;
- b) трансформація, або зміна стану, або катастрофа – стрибкоподібна зміна як раптова відповідь системи на поступову зміну зовнішніх умов;
- c) атрактор (притягувач), тобто сукупність сталих режимів руху системи;
- d) перехідний процес, що відображає можливість притягання системи з іншим атрактором, але не тим, в якому вона перебуває.

Інтегруючою компонентою методології є карта логіко-когнітивних характеристик, яка забезпечує вибір та щодо комбінування засобів стратегій управління будівельним підприємством в рамках СІД_БП.

Третій розділ дисертації «**Формування науково-аналітичного базису стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств**» присвячено побудові аналітичного апарату формалізованого прилиття рішень щодо змісту стратегічних інновацій на будівельних підприємствах, які реалізуються у форматі інноваційно проекту внутрішньо-фірмового девелопменту. На ґрунті методологічних компонент (в т.ч. із залученням вартісно-орієнтованого підходу, управління за цілями, кваліметричного та сценарно-імітаційного підходів) забезпечуються такі параметри оцінки сукупної ефективності управління проектами стратегічних інновацій для БП як: синергетичності, цінності (корисність) та тривалісності. Виходячи з їх змістовної характеристик виокремлено та систематизовано критерії та субкритерії оцінки сукупної ефективності управління інноваційними проектами підприємств (рис.4), що дозволило визначитись з ієрархію показників її розрахунку. Доведено, що існування значної численності методів оцінки ефективності управління інноваційними проектами вимагає не стільки розробки нових підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів, скільки їх модифікації з урахуванням вимог сьогодення. Наголошено, що інноваційна сутність будівельного проекту та новітня методологія потребують залучення мультикритеріального аналізу (*Multiple criteria decision analysis - MCDA*) прийняття управлінських рішень щодо проекту СІД_БП. Модифіковано методіку мультикритеріального аналізу прийняття управлінських рішень як елементу діагностики ефективності управління інноваційними проектами БП шляхом побудови за кваліметричним підходом багатокритеріальної моделі оптимізації прийняття управлінських рішень:

$$\left\{ \begin{array}{l} SIP^{opt}(t_j) = \sum_{t=1}^T \alpha f_1(x_1, x_2 \dots n) \rightarrow \max, \quad (1) \\ UIP^{opt}(t_j) = \sum_{t=1}^T \alpha f_2(x_1, x_2 \dots n) \rightarrow \max, \quad (2) \\ PIT^{opt}(t_j) = \sum_{t=1}^T \alpha f_3(x_1, x_2 \dots n) \rightarrow \max, \quad (3) \\ X_{tmin} \leq X_1 \leq X_{tmax}, \quad X_{tmin} \leq X_2 \leq X_{tmax}, \quad (4) \\ X_{tmin} \leq X_3 \leq X_{tmax}, \\ TEP^{opt}(t_j) = \sum_{t=1}^T \alpha f(SIP^{opt}(t_j), UIP^{opt}(t_j), PIT^{opt}(t_j)), \quad (5) \end{array} \right.$$

де $TEP^{opt}(t_j)$ – сукупна ефективність управління інноваційними проектами, $SIP^{opt}(t_j)$ - ефективність управління інноваційними проектами за параметром синергетичності,

$UIP^{opt}(t_j)$ - ефективність управління інноваційними проектами за параметром цінності (корисності),

$PII^{opt}(t_j)$ - ефективність управління інноваційними проектами за параметром тривалісності.

Запропоновано алгоритм мультикритеріального аналізу прийняття управлінських рішень, застосування якого на практиці дозволить нівелювати ті новаторські розробки, які за результатом проведеної діагностики виявляться потенційно неспроможними перетворитись на успішну бізнес-концепцію у майбутньому та визначитись з оптимальним рішенням щодо координації дій в конкретних умовах та у певний час задля досягнення поставленої мети інноваційного проекту або подолання проблем, вирішення яких потребує на прийняття управлінських рішень.

Процедури (1) –(5) описують перший етап аналітичного опрацювання СІД_БП - оцінка різних варіантів стратегій інноваційного оновлення БП з використанням системи MCDA-формалізації.

На наступному етапі обраний варіант проекту СІД_БП (в якому сутність процесів оновлення БП є визначеною) підлягає економіко-математичному опрацюванню та деталізації у вигляді системи (6)-(8), де провідною змінною є цільова функція доданої вартості від реалізації обраного варіанту СІД_БП. Аргументами цільової функції є структуровані в часі, по-місячно або по-квартально, економіко-управлінські та функціонально-технологічні характеристики проекту СІД_БП - прогнозний капітальний бюджет (зведений кошторис), прогнозний операційний бюджет чистих надходжень, а також окремі ймовірнісні характеристики проекту реінжинірингу, які розраховуються на підставі сценарно-імітаційного моделювання:

$$\{Z_m\} = \{Z_1, Z_2, \dots, Z_{11}\}; \quad (6)$$

$$Z_1 = \sum_{t_2^{\wedge}} \{ \gamma_2 * \Delta QW^{(+)}(t_2^{\wedge}) / (1 + \mu^{t_2^{\wedge}}) - \sum_{t_1^{\wedge}} \{ \gamma_1 * S^{(-)}_{inv}(t_1^{\wedge}) / (1 + \mu^{t_1^{\wedge}}) \} \}; \quad (7)$$

$$t_1^{\wedge} = [T^P_{in}; T^P_{out}]; \quad t_2^{\wedge} = [T^+_{in}; T^{p\Sigma}]; \quad T^+_{in} = T^P_{in} + \Delta LT;$$

$$Z_2 = KR_2(T^{p\Sigma}) / KR_2(T^P_{in}); \quad \dots \quad Z_{11} = KR_{11}(T^{p\Sigma}) / KR_{11}(T^P_{in}); \quad (8),$$

де

j - порядковий номер альтернативи деталізації проекту СІД_БП кількості поданих на розгляд відповідними консультативно-інжиніринговими компаніями (потенційними девелоперами СІД_БП для даного підприємства);

$\{Z_m\}$ - вектор цільової функції по окремій альтернативі проекту СІД_БП (див. табл.3);

m - порядковий номер критерію в складі цільової функції; $m = [1; 11]$;

Z_1 = провідний критерій (провідна результуюча змінна) в складі вектору $\{Z_m\}$ – чиста відтермінована вартість впровадження j -го проекту СІД_БП, розрахована через різницю потоків додаткових чистих надходжень від реалізації проекту та

інвестицій проекту СІД БП, дисконтованих на момент початку проекту, тис.грн.;

Z_2 - обсяг інвестування проекту, підсумок зведеного кошторису, тис.грн.;

Z_3 - розрахований обсяг кредитування, тис.грн.;

Z_4 - рівень автономії в джерелах інвестування,%;

Z_5 - індекс зростання рентабельності будівельного підприємства (цей та подальші індекси розраховані через відношення значень на момент завершення циклу до моменту початку проекту), одиниці;

Z_6 - індекс зростання рентабельності реалізації, одиниці;

Z_7 - індекс зростання прибутку від основної діяльності, одиниці;

Z_8 - індекс динаміки поточних адміністративно-управлінських витрат, одиниці;

Z_9 - індекс зростання оборотності оборотних активів/,одиниці;

Z_{10} - індекс динаміки обсягу реалізації від основної діяльності, одиниці;

Z_{11} - індекс динаміки чистих оборотних активів, одиниці.

t^{\wedge} - поточний період життєвого циклу проекту СІД БП;

t^{\wedge}_1 - поточна координата інвестиційної фази проекту реінжинірингу;

t^{\wedge}_2 – поточна координата тривалості чистих надходжень в складі життєвого циклу проекту СІД БП;

T^P_{in} , T^P_{out} - відповідно терміни початку та завершення інвестування проекту СІД БП;

T^+_{in} - термін початку додаткових чистих надходжень як результат дії проекту СІД БП;

$T^{P\Box}$ - розрахунковий термін тривалості життєвого циклу проекту СІД БП, визначений як рік з початку завершення інвестування цього проекту;

$KR_2(T^P_{in}) \dots KR_{11}(T^P_{in})$ значення критеріальних показників $Z_2 \dots Z_{11}$ у фізичному (натуральному) вимірі на початок T^P_{in} проекту СІД БП;

$KR_2(T^{P\Box})$ - значення критеріальних показників $Z_2 \dots Z_{11}$ у фізичному (натуральному) вимірі відповідно на розрахунковий термін завершення життєвого циклу проекту;

$S^{(-)}_{inv}(T_{pr})$ - поточний, щодо кратних періодів T_{pr} , обсяг інвестування проекту реінжинірингу, що відповідає елементу капітального бюджету проекту СІД БП за цілями за період, тис.грн.;

$\Delta QW^{(+)}(t^{\wedge}_2)$ - поточний, щодо кратного періоду t^{\wedge} , розрахунковий обсяг додаткових чистих надходжень $QW^{(+)}$ від операційної діяльності ПП, одержаних як результат впровадження проекту реінжинірингу;

ΔLT - лаг запізнення, термін між часом завершення інвестування проекту та початком чистих надходжень;

γ_1 , γ_2 - ймовірнісні характеристики відповідно щодо витрат та чистих надходжень по проектам;

$\{Qh\}$ - вектор аргументів цільової функції;

h - порядковий номер елементу в складі вектору аргументів.

$\Sigma_{t^{\wedge}}$ – позначення алгебраїчної суми різниць потоків проекту на поточний момент часу впровадження проекту СІД БП.

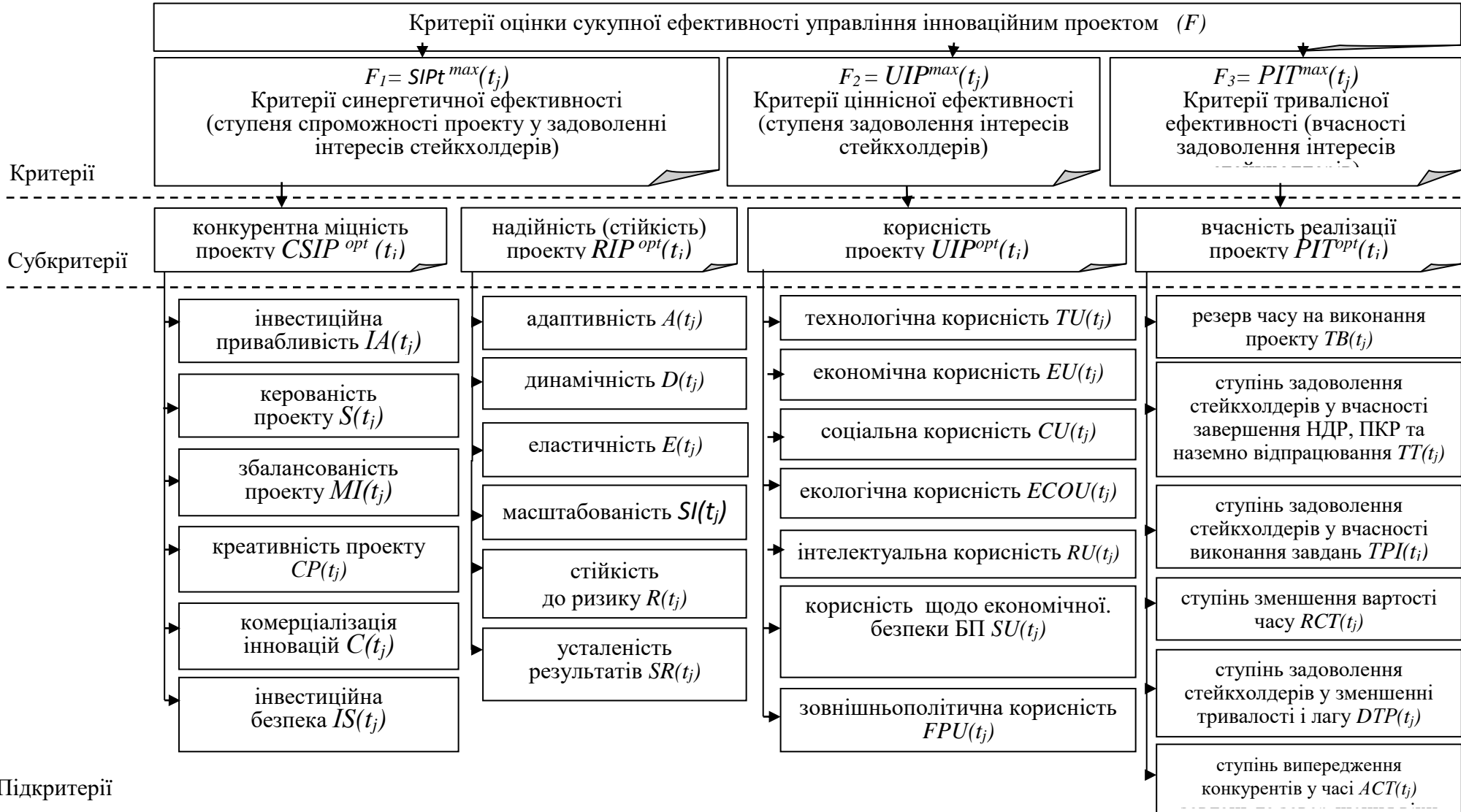

Рис.4. Ієрархія критеріїв оцінювання проекту СІД БП у форматі запровадженого аналітичного базису.

(Джерело: розроблено автором)

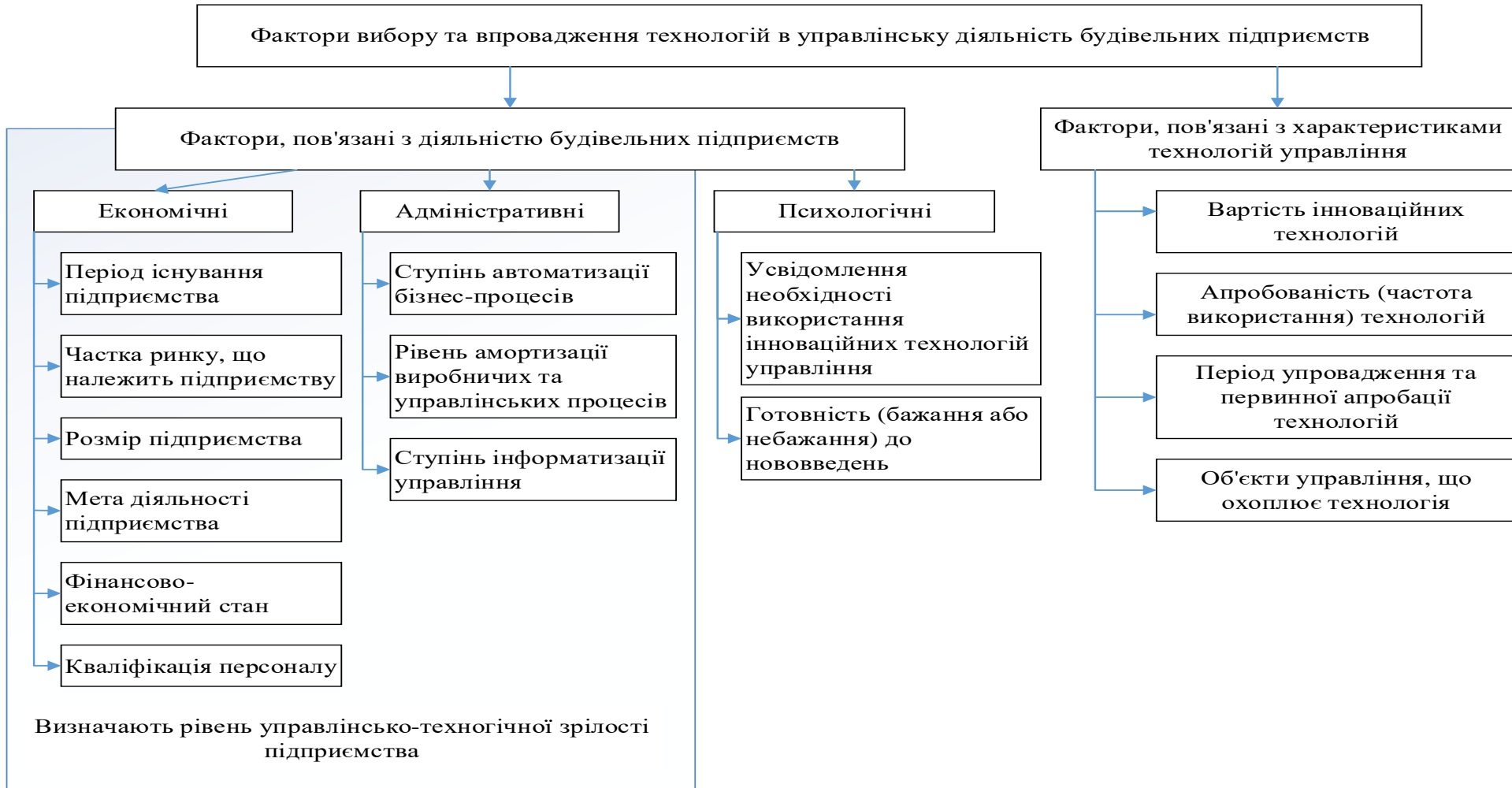

Рис. 5. Структура аналітичних компонентів та факторів вибору управлінських технологій для оновлення БП в рамках інструментарію економічно-управлінського обґрунтування проекту СІД_БП.

(Джерело: розроблено автором)

В четвертому розділі дисертації «Науково-прикладний інструментарій та організаційне забезпечення менеджменту стратегічних інновацій в практиці адміністрування будівельних підприємств» викладено зміст та призначення науково-прикладних підсистем формалізованого прийняття рішень стосовно економіко-аналітичного та управлінського обґрунтування змісту СІД для БП (рис.5, табл.5). Підсистеми інструментарію призначені обрати для реалізації цілей СІД_БП - у відповідності з «Матрицею цільового спрямування стратегічного інноваційного девелопменту» (та вирішеними в ній інструментами СІД на різних рівнях оперативного стратегічного управління будівельним підприємством) та форматом викладеного в попередньому розділі аналітичного базису дослідження – має обрати комбіновану технологію управління підприємством.

Таблиця 5.

Компоненти науково-прикладного інструментарію стратегічного інноваційного оновлення БП у формат проекту цільового внутрішньо-фірмового девелопменту – СІД БП.

№ з/п	Найменування сутнісної характеристики	Зміст характеристики
1.	Принципи забезпечення синергії трансформації БП в процесі реалізації проекту СІД.	<p>1.1. Стосовно специфіки трансформації сутності операційної системи ПП: консолідованості зусиль; ефективності мотивації; адміністративної та економічної відповідальності учасників бізнес-процесу; мобільності; комплексності, інформативності, системності, зацікавленості, інтеграції</p> <p>1.2. Стосовно реалізації в часі проекту СІД_БП: актуальності, незворотності та стрибкоподібності трансформацій.</p> <p>1.3. Стосовно організації бізнес-процесів та модернізації оргструктури підприємства: забезпечення якості індикаторів щодо актуальності та глибини реінжинірингу; оптимального часу; безперервності дій; комплексного використання ресурсів; забезпечення поступальності сталого розвитку БП; дієвості рішень в рамках СІД_БП, спрямованих на поліпшення результатів господарської діяльності.</p>
2.	Основні методологічні підходи, що застосовуються інструментарієм для СІД_БП	<p>2.1. Сполучення мультикритеріального аналізу (MCDA) та проектно-цільового підходу: забезпечує успішну диференціацію цілей та траєкторії розвитку БП, створює належні комунікації та координацію цілей стратегічного розвитку підприємства, встановлення зв'язку досягнення кожної з них з необхідними ресурсами.</p> <p>2.2. Ситуаційний підхід: дозволяє достовірно діагностувати потребу реінжинірингу та моделювати сценарії життєвого циклу впровадження проекту СІД_БП у відповідності з обраними стратегіями розвитку, з врахуванням специфіки діяльності БП на даному сегменті ринку підрядних робіт та послуг.</p>

		2.3. <i>Сполучення адаптивного та функціонально-ресурсного підходів:</i> забезпечує узгодженість цілей різних рівнів управління БП в рамках СІД та ресурсів для їх реалізації. Посилення - через впровадження проекту СІД_БП можливостей адаптації БП до умов зовнішнього середовища та можливостей БП до опору дії його негативних чинників.
3.	Мета проекту СІД_БП	Докорінна модернізація (трансформація) бізнес-процесів та оргструктури підприємства, яка суттєво поліпшує якість операційної системи підприємства та забезпечує зростання порівняльної конкурентоспроможності даного БП серед інших стейкхолдерів.
4.	Мотиваційні чинники, що актуалізують потребу стратегічного інноваційного девелопменту на даному БП	Протидія загрозам впадання в кризу та деструкцію через непередбачувану дію зовнішніх факторів; часткова втрата керованості БП внаслідок зростання масштабу чи диверсифікації діяльності; незадовільне функціонування БП та невдачі в спробі застосування будь-яких інших методів; відсутність стратегічного бачення розвитку підприємства і необхідність впровадження принципів стратегічного управління; неефективність організаційної структури та системи адміністрування бізнес-процесами всередині БП; перевантаження топ-менеджменту у перерозподілі прав і функцій, коригування та уточнення форм діяльності організації.
5.	Завдання проекту СІД_БП	Приріст прибутковості БП та ресурсовіддачі його кваліфікованих активів; прискорене впровадження технічних, технологічних та адміністративно-кадрових інновацій; радикальне зростання виробітку на 1 працюючого; зміна організаційної структури управління з лінійно-функціональної на дивізіональну (крос-функціональну), з інкорпорованими елементами (підсистемами) матричних, проектних, штабних та командних оргструктур, зміна функцій менеджерів з контролюючої на координуючу, спрямовану на допомогу у рішенні проблем, що виникають у них у ході виконання бізнес-процесу; розвиток у персоналу БП «почуття належності» як провідної продуктивної самомотивації в адмініструванні персоналом БП; продуктивна додаткова формалізація бізнес-процесів, що забезпечує: поліпшення адміністрування діяльністю, спрощення документообігу та мінімізацію витрати праці; і забезпечення адаптованості БП до функціонування в умовах інформаційно-техногенного суспільства.

Для забезпечення процесу створення внутрішньо-фірмового інноваційного проекту нами розроблено дорожню карту (рис. 6). На вході дорожньої карти показані нововведення з урахуванням п'яти можливих джерел інновацій, а на виході - п'яти можливих складових структури інноваційного продукту - реалізованої для підприємства стратегічної інновації. Важливе місце для успішності реалізації даного процесу є наявність банку потенційних інновацій та ефективної системи управління цінністю інновацій. Інформація з банку потенційних інновацій може бути комерційно реалізована через залучення сторонніх профільних підприємств з використанням механізму аутсорсингу.

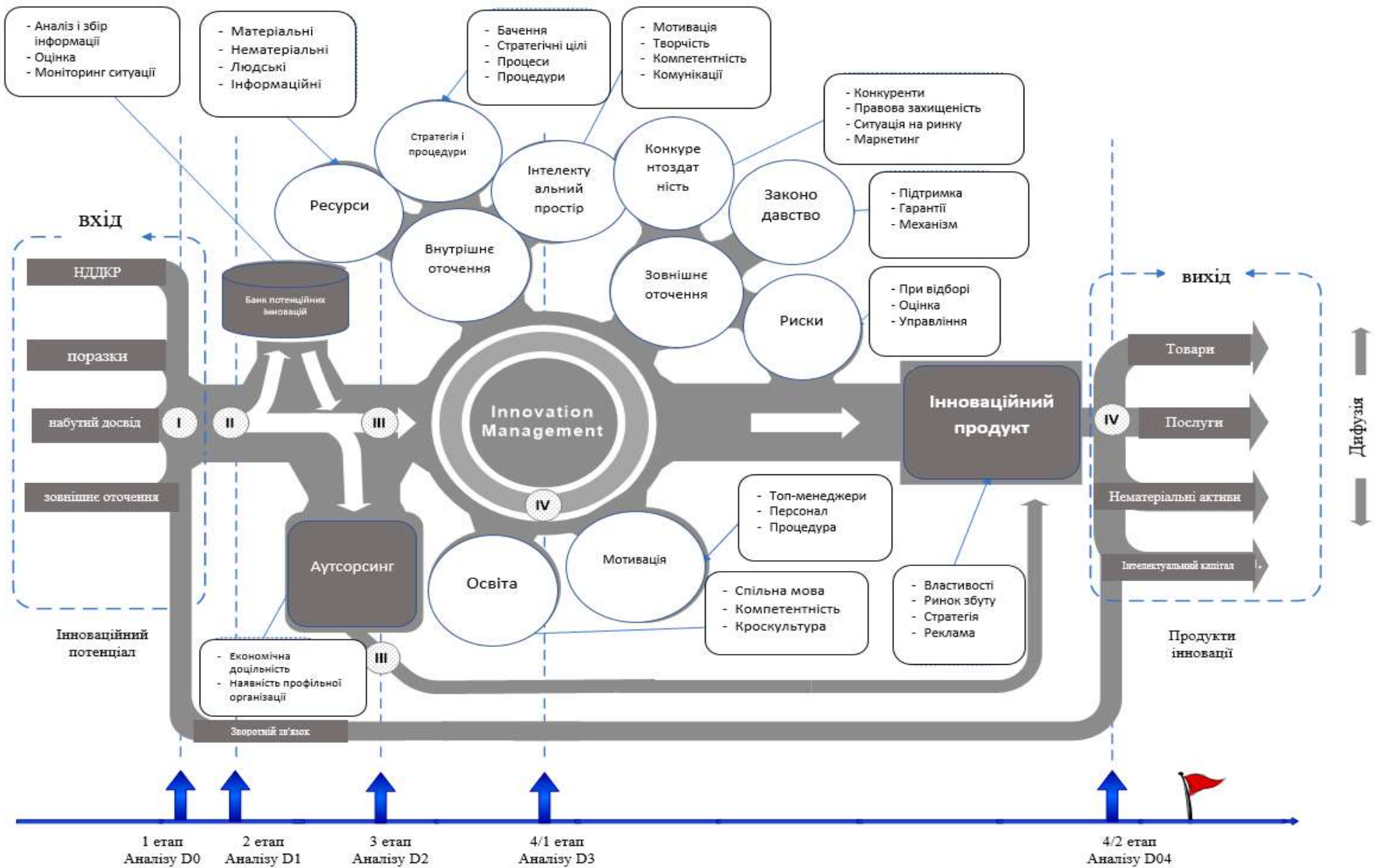

Рис.6. Дорожня карта створення внутрішньо-фірмового інноваційного проекту

Результати інтеграції науково-теоретичних, методологічних, аналітичних та науково-прикладних результатів дослідження в комплекс прикладних програм та їх наступне впровадження в практику стратегічного оновлення будівельних підприємств викладено в завершальному, п'ятому розділі дисертаційної роботи «Методологія та практика менеджменту стратегічних інновацій як базис трансформації операційної системи будівельного підприємства». Підсистеми та модулі зазначеного комплексу програм визначають раціональні для умов певного будівельного підприємства умови та характеристики впровадження проекту СІД_БП (табл. 6 та рис. 5), надають керівництву підприємства можливість завчасно оцінити локальні та стратегічні переваги проекту СІД як засобу стратегічної модернізації та забезпечують успішне адміністрування проектом СІД_БП (та внесення необхідних коректив) на всіх стадіях життєвого циклу.

Таблиця 6.

Вияв підсумкової ефективності циклу стратегічного інноваційного оновлення БП завершальними модулями комплексу прикладних програм.

	A	B	C	D	E	F	G
78	1	2	3	4	5	6	7
	поточні періоди з початку циклу СІД БП, місяці	Поточні елементи бюджету проєкту Bud_{сід}(t)	Обсяг поточку додаткових чистих надзоджень вид реалізації СІД бП, як результат приросту ефективності менеджменту діяльності БП ΔЧНсід(t)	Поточний чистий дохід від реалізації проєкту СІД БП, qЧД(t)	Чистий дохід від проєкту стратегічного оновлення БП, тис. грн.	Чиста відтермінована вартість реалізації проєкту СІД БП, EF_Σ , тис. грн.	Дисконтований поточний дохід від проєкту СІД з врахуванням компаунжування інвестицій та дисконтування чистих надходжень
79							
80	1	119,71	0	-119,71	-119,71	-124,55	-124,55
81	2	546,09	0	-546,09	-665,80	-681,56	-557,01
82	3	274,03	0	-274,03	-939,83	-955,59	-274,03
83	4	0	0	0,00	-939,83	-955,59	0,00
84	5	0	0	0,00	-939,83	-955,59	0,00
85	6	0	346,20	346,20	-593,63	-629,36	326,23
86	7	0	346,20	346,20	-247,43	-309,52	319,84
87	8	0	439,67	439,67	192,24	88,71	398,23
88	9	0	558,39	558,39	750,63	584,54	495,83
89	10	0	709,15	709,15	1459,78	1201,89	617,36
90	11	0	709,15	709,15	2168,93	1807,15	605,25
91	12	0	709,15	709,15	2878,08	2400,53	593,39
92	13	0	709,15	709,15	3587,23	2982,28	581,75
93	14	0	845,63	845,63	4432,86	3662,39	680,11
94	15	0	845,63	845,63	5278,49	4329,16	666,77
95	16	0	845,63	845,63	6124,12	4982,86	653,70
96	17	0	845,63	845,63	6969,75	5623,75	640,88
97	18	0	845,63	845,63	7815,38	6252,06	628,32
98	19	0	845,63	845,63	8661,01	6868,06	616,00
99	20	0	1015,62	1015,62	9676,63	7593,38	725,32
100	21	0	1015,62	1015,62	10692,25	8304,47	711,10
101	22	0	1015,62	1015,62	11707,87	9001,62	697,15
102	23	0	1015,62	1015,62	12723,49	9685,11	683,48
103	24	0	1015,62	1015,62	13739,11	10355,19	670,08
104	Разом за розрахункову тривалість життєвого циклу БП	939,83	14678,94	13739,11			10355,19

Стандартная похибка	220,1	Перевірка критерію щільність розподілу $S=0,85$		Перевірка критерію коефіцієнт варіації	
Мінімум Z_1	1299,0				
Максимум Z_1	3159,0	Директивне значення	Одержане	Директивне значення, %	Одержане значення, %
Нім Кількість варіантів (імітацій)	55	0,85	0,943	15%	6,914
Математичне очікування Z_1	2287,82	Ексцес	-0,377403993	Асиметрія	0,735498714

Рис.7. Застосування сценарно-імітаційних модулів в складі комплексу прикладних програм для розрахунку стохастично-зваженого значення чисто відтермінованої вартості проекту СІД_БП

Обрана мультикомпонентна технологія стратегічного оновлення БП через проект СІД_БП (рис. 7) забезпечує раціоналізацію бізнес-процесів, шляхом долучення, доповнення або нове конструювання таких видів діяльності, процесів та операцій, які є необхідними для досягнення розвитку, бажано динамічного. Обрана технологія стратегічного оновлення забезпечує наукове обґрунтування функціонального взаємозв'язку процесів управління з конкретними технологіями «поліпшень», які допоможуть реалізувати визначену мету, загальні та локальні функції проекту СІД_БП.

Завершальна складова в складі даного дослідження запроваджена як інструмент формалізованого відбору проектів СІД_БП, наступного планування, бюджетування та адміністрування. Відбір проектів здійснюється на підставі інтегрального критерію, який визначається шляхом раціонально-компромисного узгодження критеріальних показників проектів СІД_БП, що встановлені попередньою складовою. Інтегрований критерій визначається як середньозважена оцінка - як добуток оцінок варіантів СІД_БП за окремими критеріями та вагових часток окремих критеріїв в інтегрованому показнику.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота присвячена вирішенню проблеми *розробки методологічного та науково-прикладного забезпечення* стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств.

Значення результатів роботи для науки полягає у створенні принципово нового науково-методологічного підґрунтя реалізації стратегії оновлення будівельних підприємств (БП) у форматі спеціального інноваційного внутрішньо-фірмового проекту. Вперше надано теоретико-методологічне та науково-прикладне обґрунтування щодо запровадженні спеціального різновиду девелопменту в будівництві - *стратегічного інноваційного девелопменту*. Даний вид девелопменту обґрунтовано як діяльність, спрямовану а системне поліпшення системи менеджменту, операційної системи та оргструктури управління будівельним підприємством, і яка реалізується через внутрішньо-фірмовий проект цільового «девелопменту поліпшень». Запроваджена методологія та інструментарій реалізації стратегічного інноваційного девелопменту на будівельному підприємстві (СІД_БП) є адаптованим до специфіки будівельного ринку та функціонально-операційних особливостей зазначених підприємств і яке дозволить: виявити нагальність реалізації проектів СІД_БП для підприємств будівництва; обґрунтувати економічних та функціональних характеристик життєвого циклу цих проектів, визначити зміст, спрямування та масштабів трансформацій бізнес-процесів і оргструктур цих підприємств; забезпечити економіко-управлінський супровід проектів стратегічного оновлення у відповідності з стратегічними пріоритетами.

Значення результатів роботи для практики визначається змістом практичних рекомендацій та прикладних програмних продуктів, що забезпечують керівництву підприємства науково-обґрунтовану спроможність завчасно оцінити економіко-управлінські переваги від впровадження стратегічних змін на даному підприємстві через проект внутрішньо-фірмового девелопменту та успішно його впровадити, з врахуванням масштабів трансформацій, очікуваних реакцій зовнішнього середовища та перебігу бізнес-процесів у його внутрішньому середовищі.

Результати проведеного дослідження створили належні підстави для наступних висновків:

1. Актуалізовано доцільність запровадження стратегічного-інноваційного девелопменту будівельних підприємств (СІД_БП) як наукового обґрунтуванні системних стратегічних нововведень, які мають бути впровадженні на даному підприємстві як засіб відновлення підприємством втрачених позицій на ринку будівельних робіт і послуг та як цільовий проект переналаштування та перебудови операційної системи та організаційної структури будівельного підприємства до необхідних змін в траєкторії руху підприємства на певному етапі його життєвого циклу.

2. З позицій аналізу та коригування стратегії розвитку будівельного підприємства узагальнено зміст базових дефініцій дослідження: «інновація», «інноваційна стратегія», «внутрішньо-фірмовий проект с стратегічного

оновлення», «стратегічний інноваційний девелопмент». При цьому враховано операційно-виробничі особливості функціонування БП як виконавця робіт в мультипроектному середовищі.

3. Обґрунтовано концептуальні та загально-теоретичні засади стратегічного інноваційного девелопменту як системи забезпечення бажаного стану БП як об'єкту управління - системних поліпшень підприємства та змінення позицій підприємства на ринку будівельних робіт та послуг – через впровадження проекту внутрішньо-фірмових стратегічних інновацій. Концептуальною основою успішності застосування стратегічного-інноваційного девелопменту для потреб оновлення будівельного підприємства загально-теоретичне підґрунтя роботи визначає міру (рівень) ситуативно-стратегічної зрілості. Сформовано рівні ситуативно-стратегічної зрілості БП та узагальнено характеристики процесів, які відбуваються на підприємстві на кожному рівні зрілості. Визначено п'ять рівнів зрілості, кожному з яких притаманні свої характеристики стратегії, опису та формалізації бізнес-процесів, структурування технологій управління, стани сформованості інформаційно-комунікаційного простору

4. Методологічна платформа дослідження забезпечує формування загально-методологічного підґрунтя стратегічного інноваційного девелопменту для БП на ключових загально-управлінських стратегемах розвитку, таких як: незворотність, цільова спрямованість та закономірність. З цих позицій формування методології СІД_БП відбувається на суміщенні універсальних позицій девелопменту, інноваційної динаміки, СІД_БП та теорії біфуркацій в такий спосіб, що створити зонально-методологічні підвалини динамічного розвитку, забезпечуючи трансформаціям БП (для відновлення траєкторії її успішного розвитку) невідповідний характер, блокуючи розвиток хаотичних тенденцій, що призводять до повної втрати керованості системи.

5. Інтегруюча компонента методологічного забезпечення реалізована у вигляді карти логіко-когнітивних характеристик, яка для потреб реалізації інновацій на будівельному підприємстві забезпечує вибір та щодо комбінування засобів стратегій управління будівельним підприємством в рамках СІД_БП. Карта структурована у вигляді спеціальної методологічної матриці, стовпцями (атрибутами) якої є цільове спрямування СІД_БП в межах управлінського рівня та застосованого інструменту впливу. Доменами (рядками) матриці є рівні управлінської ієрархії ОСУ (рівні управління БП) та пропонувані в межах рівня інструменти впливу, що використовуватимуться в рамках проекту СІД_БП.

6. В межах методології застосовано стратегічну категорію СІД_БП як «інноваційний мікроклімат БП», який обґрунтовано як «сукупність факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, які протидіють або сприяють залученню та розвитку інновацій. Дія факторів проявляється, через вплив на інноваційний потенціал. Інноваційний клімат, безперечно, також розділяється на мікроклімат (дія внутрішніх факторів) і макроклімат (дія зовнішніх факторів). Зазначимо, що екстерналиї та інтерналиї як зовнішні шуми або фактори, які мають похідний вторинний-третинний вплив, діють на

підприємство опосередковано. Методологія визначає наступні стратегічні зони «інноваційного мікроклімату БП»:

a) зона стратегічного господарювання визначає динаміку та швидкість поширення інновації на конкретному сегменті ринку, стійкість та лояльність відносин із контрагентами, постачальниками, партнерами та споживачами, рівень конкуренції підприємства;

b) зона інвестування, яка формується із зони потенційних та можливих інвестицій в розвиток нових технологій підприємства.

c) зона нових технологій і науково-технічних інформаційних ресурсів охоплює рівень розвитку інновацій на підприємстві, науково-технічний рівень підприємства щодо інших підприємств галузі, рівень інформаційного розвитку.

d) зона кадрового потенціалу охоплює наявний ринок фахівців галузі, достатність високо-професійних менеджерів, висококваліфікованих фахівців на підприємстві, розвиток та коучинг персоналу.

7. Створений на ґрунті методології аналітичний базис забезпечує економіко-математичну формалізацію процесам обґрунтування проекту стратегічного оновлення БП через форматі спеціального проекту СІД_БП. В основу створеного апарату покладено сполучення мультикритеріального аналізу (як первинної основи діагностування потреби БП в стратегічних змінах) та наступна шкала діагностування потреби БП у впровадженні заходів стратегічного інноваційного оновлення. Діагностуванню за форматом універсальної шкали підлягають всі рівні, бізнес-процеси, підсистеми операційної системи, рівні та підрозділи оргструктури будівельного підприємства. В залежності від одержаної підприємством оцінки в діапазоні діагностуються можливі 6 станів, кожен з яких однозначно формалізують нагальність впровадження проекту СІД_БП: від першого стану «підприємством втрачено конкурентну стійкість», який визначає, що «проект СІД_БП є невідкладним» до шостого - «будівельне підприємство діагностується як високо конкурентне», за якого «впровадження заходів стратегічного оновлення не є актуальним». В такий спосіб ця складова надає формалізоване рішення щодо того, наскільки нагальним є проект стратегічного внутрішньо-фірмового девелопменту для даного БП (критично нагальним, невідкладним, терміновим, важливим, але з можливістю відтермінування; недоцільним і не нагальним), а також рекомендує масштаб інновацій (трансформацій) під час проекту СІД_БП: наскрізна трансформація; часткова модернізація; локальна модернізація.

8. Оцінка та відбір проектів СІД_БП, представлених на розгляд керівництву БП з боку підприємства-учасники ринку управлінсько-консультаційних та управлінсько-інжинірингових послуг (підприємство, чий варіант проекту оновлення буде обрано, девелопером проекту СІД для даного підприємства) в рамках запровадженого аналітичного базису оцінюються за комплексною цільовою функцією в складі кількох критеріїв. Аргументами, спільними для всіх критеріїв, є економічні, виробничо-технічні, технологічні та часові характеристики проекту СІД_БП. Частина характеристик подана як

детерміновані величини, решта - як стохастичні, визначені на підставі сценарно-імітаційного моделювання.

9. В якості інструменту стратегічного оновлення будівельних підприємств розроблено науково-прикладний інструментарій СІД_БП. Розроблено науково-методичний комплекс впровадження стратегічного інноваційного девелопменту як спеціального внутрішньо-фірмового інвестиційно-інноваційного проекту. Інструментарій охоплює весь життєвий цикл проекту - від ініціації до підведення економічних підсумків. Науково-методичні складові даного комплексу та створені на їх основі програмні модулі утворюють цілісний формалізований апарат прийняття рішень, який визначає зміст, обсяг, глибину трансформацій (змін бізнес-середовища та ОСУ), план та бюджет СІД_БП, який впроваджується на даному підприємстві. В складі зазначеного інструментарію розроблено 4 аналітичні підсистеми, кожна з яких обґрунтовує окремий етап формалізації проекту СІД для будівельного підприємства:

- a) етап вияву нагальності проекту стратегічного оновлення БП у форматі внутрішньо фірмового девелопменту;
- b) модернізації будівельного підприємства;
- c) етап оцінювання альтернатив проектів СІД_БП на підставі спеціально відібраної системи критеріїв;
- d) етап відбору остаточної альтернативи СІД_БП, наступного бюджетування та адміністрування.

10. Створений на ґрунті методологічних, аналітичних та науково-прикладних результатів дослідження *комплекс прикладних програм* забезпечує спрямування всіх розробок щодо стратегічного інноваційного девелопменту БП - у вигляді інтегрованого інструменту формалізованого адміністрування процесами оновлення БП - спрямовує зусилля топ-менеджменту та потенціалу будівельного підприємства на поліпшення операційно-виробничої та адміністративно-управлінської систем підприємства - через повну чи часткову модернізацію у форматі проекту внутрішньо-фірмового стратегічного оновлення, який надасть невідворотне якісне зростання порівняльній конкурентоспроможності будівельного підприємства та убезпечить підприємство від загроз деструкції, кризи та банкрутства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії та навчальні посібники:

1. Івахненко І.С. Формування стратегій будівельних підприємств в інноваційному середовищі: теорія, методологія, практика: Монографія. - К.: ІПК ДСЗУ, 2019. – 270 с. (20,3 д.а.)
2. Івахненко І.С., Куліков П.М., Рижаківа Г.М. та ін. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємницької діяльності в Україні: Кол. монографія /за заг. ред. В. Г. Федоренка. – К.:КНУБА, 2019. – С. 270-301 (*Особистий внесок: автору належить розділ 3.4, досліджено регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні*)
3. Івахненко І.С., Куліков П.М., Рижаківа Г.М. та ін. Управління підприємством: засади та окремі функції в сучасних умовах: Кол. монографія /за

заг. ред. В. Г. Федоренка. – К.:КНУБА, 2019. – С. 80-104 (*Особистий внесок: автору належить розділ 2.6, проаналізовано інноваційну активність підприємства в процесі вибору інноваційної стратегії*)

4. Івахненко І.С. Інтегровані моделі та методи автоматизованої системи діагностики технічного стану конструкцій будівель та споруд: підручник / І.С. Івахненко, О.О. Терентьєв, І.В. Русан, О.В. Петроченко, О.П. Куліков. – К: ФОП Ямчинський О.В., 2019. – С.149-182 (*Особистий внесок: автору належить розділ 5, розроблено методологію оцінки прогнозування прийняття рішень системи діагностики експлуатації будівель та розрахунку ризиків*)

5. Івахненко І.С., Куліков П.М., Рижаківа Г.М. та ін. Економічне управління інноваціями: Кол. Монографія /за заг. ред. В. Г. Федоренка. – К.:КНУБА, 2020. – С. 159-178 (*Особистий внесок: автору належить розділ 1.3.3, розроблено основні етапи запуску інноваційного продукту на підприємстві*)

6. Івахненко І.С., Куліков П.М., Назаренко І.І. та ін. Машини, процеси, екологія, економіка та технологія будівництва (теорія, експеримент та ефективність застосування): Кол. Монографія / укладач І.І. Назаренко. – К: «Видавництво Людмила», 2020. – С. 119-128 (*Особистий внесок: автору належить розділ 1.10, розроблено багатовекторне оцінювання діяльності будівельних організацій на засадах функціонально-економічних індикаторів Risk Management*)

7. Івахненко І.С. Організація комп'ютерного супроводу сучасного діловодства: підручник / І.С. Івахненко, О.О. Терентьєв, О.В. Петроченко, О.П. Куліков. – К: КНУБА, 2020. – С.98-125 (*Особистий внесок: автору належить розділ 8, 12, виписано дотримання вимог стандартів з діловодства у практичній роботі органів управління підприємствами в процесі документування*)

Статті у наукових фахових виданнях України та зарубіжних виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз:

8. Івахненко І. С. Дослідження функціональної ролі будівельного комплексу в соціально-економічній системі України / І. С. Івахненко, О. В. Турінін // Регіональна економіка та управління. - №2(28). – 2020. – С.56-62 (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: РИНЦ, Index Copernicus. Особистий внесок автора: розроблено механізм функціонування та визначено роль будівельного комплексу в економічній системі країни*).

9. Івахненко І.С. Будівельний девелопмент як інструмент реалізації державної інвестиційної політики / І.С. Івахненко // Ефективна економіка. – №1. – 2019. DOI: [10.32702/2307-2105-2019.1.41](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.1.41) Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/43.pdf (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: GoogleScholar, IndexCopernicus*).

10. Івахненко І.С. Інноваційна екосистема як драйвер економічного розвитку країни / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. – Вип. 40.– К.: КНУБА, 2019. – С. 137-145. (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Google Scholar*)

11. Івахненко І.С. Роль стейкхолдерів у забезпеченні реалізації девелопменту

в будівництві / І.С. Івахненко // Управління розвитком складних систем. - №39. – 2019. - С.112-117 (*Фахове видання*)

12. Івахненко І.С. Побудова системно-динамічної BSC - моделі стратегічного управління інтегрованими структурами бізнесу / І.С. Івахненко, О.М. Малихіна, Ю.М. Ручинська // Управління розвитком складних систем.– Вип. 40. – К.: КНУБА, 2019. – С.129 – 138. (*Фахове видання. Особистий внесок автора: обґрунтовано вибір ефективної стратегії операційної діяльності підприємств будівельної галузі*)

13. Івахненко І.С. Забезпечення ефективності реалізації інноваційного потенціалу будівельних підприємств при прийнятті стратегічних рішень / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. – Вип. 38. – Ч.2.– К.: КНУБА, 2019. – С. 137-145. (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Google Scholar*)

14. Івахненко І.С. Інтегративно-конвергенціальна методологія реалізації енергоощадного девелопменту в Україні/ І.С. Івахненко, М. М. Климчук, Ю. Л. Порфірєв // Формування ринкових відносин в Україні. – 2019. – № 1. – С. 92–99. (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: GoogleScholar (США)). Особистий внесок автора: досліджено сутність енергоощадного девелопменту*).

15. Івахненко І.С. Архітектоніка системи енергоощадного девелопменту на платформі будівельного енергокластеру / І. С. Івахненко, М. М. Климчук, В. В. Шовківська // Економічний форум: науковий журнал. – № 1. – 2019. – С. 58-64. (*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Ulrich's Periodicals Directory (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща). Особистий внесок автора: автору належить обґрунтування ефективності функціонування будівельних підприємств в будівельному енергокластері*).

16. Ivakhnenko I. Scientific prediction of the balanced energy-saving development strategy of the construction projects / I. Ivakhnenko, V. Tkachenko, M. Klymchuk // Virtual Economics-№2.- 2019. Режим доступу: <https://virtual-economics.eu/index.php/VE/article/view/23> (*Збірник входить до наукометричної бази Google Scholar (Search). Особистий внесок автора: запропоновано вибір енергоощадної стратегії для будівельних підприємств*).

17. Ivakhnenko Iryna. Determination of the biosphere compatible environmental attractors of urbanized territories at the organization of modern construction development (Визначення атракторів біосферосумісного середовища урбанізованих територій при організації сучасного будівельного девелопменту) / Ivakhnenko I., Chernyshev D., Ruchynska Y. // Управління розвитком складних систем.: зб. наук. праць. – Вип. 36.- К.: КНУБА, 2018. – С. 130 – 135. (*Фахове видання. Особистий внесок: виокремлено напрями вдосконалення технологій ідентифікації стану мікросередовища будівельного проекту та його провідних стекхолдерів*)

18. Івахненко І. С. Синкретизм «Greenlease» та «Surveing» в формуванні системи девелоперського управління на будівельних підприємствах // І. С. Івахненко, М. М. Климчук// Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.- Вип. 36. Економічний. – К.: КНУБА,

2018. – С. 33-40. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: *GoogleScholar (Search)*). Особистий внесок автора: запропоновано заходи управління енергозбереженням на будівельних підприємствах).

19. Ivakhnenko I. Compensatory financing of energy saving projects in construction: modification of «TIF» /I. Ivakhnenko, V. Tkachenko, M. Klymchuk, A. Ploska // *Research papers in economics and finance*, 2018. – Vol. 3 (1) – P. 47-52. <http://ref.ue.poznan.pl/index.php/REF/article/view/83> (Збірник входить до наукометричних баз: *IndexCopernicus (Польща)*). Особистий внесок автора: розроблено механізм фінансування енергозберігаючих проєктів на підприємствах).

20. Івахненко І. С. Принципи формування аналітичного простору підприємств-стейкхолдерів будівництва // І. С. Івахненко, М. М. Климчук // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.- Вип. 37. – Ч 2. Економічний. – К.: КНУБА, 2018. – С. 65-74.

21. Івахненко І. С. Архітектоніка фасилітаційно-рефлексійної методології мотивації в системі енергоменеджменту підприємства / І. С. Івахненко, М. М. Климчук, // *Бізнес Інформ.* – 2018. – № 6. – С. 369–374. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: *UlrichswebGlobalSerialsDirectory (США)*; *ResearchPapersinEconomics (США)*; *IndexCopernicus (Польща)*; *DirectoryofOpenAccessJournals*; *CiteFactor (США)*; *AcademicJournalsDatabase (Швейцарія)*; *ResearchBible (Японія)*; *OpenAcademicJournalsIndex*; *GetInfo (Німеччина)*; *VASE (Німеччина)*) Особистий внесок автора: розроблено механізм мотивації в системі енергоменеджменту підприємства).

22. Ivakhnenko I. The organization of biosphere compatibility construction: justification of the predictors of building development and the implementation prospects / I. Ivakhnenko, D. Chernyshev, M. Klymchuk // *International Journal of Engineering & Technology* – No 7 (3.2).-2018- р. 584-586. Режим доступу: <https://www.researchgate.net/publication/326148692> The Organization of Biosphere Compatibility Construction Justification of the Predictors of Building Development and the Implementation Prospects (Збірник входить до наукометричних баз: *Scopus*, *(DOAJ) (Sweden)*, *JournalTOCs (UK)*, *CAS (USA)*, *(BASE) (Germany)*, *getCITED (USA)*). Особистий внесок автора: визначено стратегічні напрями та заходи енергозбереження на засадах «зеленої» економіки).

23. Ivakhnenko. I. Implementation of principles of biospheric compatibility in the practice of ecological construction in Ukraine / Ivakhnenko I, Chernyshev D., Ryzhakova G., Predun K. // *International Journal of Engineering & Technology*, Vol.7, No 4.8 (2018), p. 424-427 [міжнародні наукометричні бази: *SCOPUS*, *ProQuest (USA)*, *Directory of Open Journals (DOAJ) (Sweden)*, *Southwest-German Union Catalogue (SWB) (Germany)*, *German National Serials Database (ZDB) (Germany)*, *Social Science Research Center Berlin (WZB) (Germany)*, *JournalTOCs (UK)*, *WorldCat*, *CAS (USA)*, *Bielefeld Academic Search Engine (BASE) (Germany)*, *Ulrich's Periodicals Directory (USA)*, *Universe Digital Library (UDL) (Malaysia)*, *getCITED (USA)*, *Computer Science Directory (USA)*, *EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek (Electronic Journals Library) (Germany)*, *Issuu (USA)*, *Academia.edu (USA)*, *NewJour*

(USA), Academic Keys (USA), Science Central, Google Scholar, Serials Solutions (USA), PKP Open Archives Harvester (Canada), Research GATE (USA, EU), Directory of Research Journal Indexing (DRJI) (India), JadounScience, Open J-Gate].(Особистий внесок: автор розробив інноваційний підходи, які реалізуються у форматі еко-будівництва)

24. Ivakhnenko. I. Formation of investment policy on the strategic positions of development of the Ukrainian national economy / I.Ivakhnenko, G. Ryzhakova, O. Malykhina, D. Ryzhakov // Innovative Solutions In Modern Science, № 8(27), 2018. DOI 10.26886/2414-634X.8(27)2018.2. URL:

<https://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/viewFile/1720/1784>(Збірник входить до наукометричних баз: DOI, CORE, SIS, GoogleScholar, Science Index, OpenAir, ResearchBib, BASE,WorldCat, РИИЦ . Особистий внесок автора: обґрунтування інвестиційної стратегії розвитку девелоперських компаній).

25. Івахненко І.С. Теоретичні аспекти застосування теорії обмежень як інструменту підвищення ефективності управління підприємством / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 35., Ч.2– К.: КНУБА, 2017. – С. 65-72. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази:Google Scholar)

26. Івахненко І.С. Теоретичні засади оптимізації структури капіталу підприємства / І.С. Івахненко // Будівельне виробництво: міжвідомчий наук.-техн. журнал. Серія: Економічні науки. - К.: НДІБВ, 2017. - №62(2). - С. 1-10.(Фахове видання; міжнародні наукометричні бази:Google Scholar)

27. Івахненко І.С. Підвищення ефективності діяльності інститутів спільного інвестування в будівельній галузі / І.С. Івахненко // Причорноморські економічні студії. — 2017. –Випуск 23. – С. 178-185. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази:GoogleScholar , IndexCopernicus).

28. Івахненко І.С. Онтологічна траєкторія розвитку дефініції «диверсифікація підприємств» в контексті галузевих особливостей будівництва / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 33., Ч.2– К.: КНУБА, 2015. – С. 86-93. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази:Google Scholar)

29. Івахненко І.С. Адаптація підходів та механізмів бюджетного контролю проектів до змісту та формату передінвестиційного девелопменту / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 34, Ч.2– К.: КНУБА, 2015. – С. 77-85. (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази:Google Scholar)

30. Івахненко І.С. Сутність та структура інноваційного потенціалу будівельних акціонерних товариств на ринку цінних паперів / І. С. Івахненко, Т. В. Грищенко // Бізнес інформ., 2014. – № 8. – С. 151-158 (Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: UlrichswebGlobalSerialsDirectory (США); ResearchPapersinEconomics (США); IndexCopernicus (Польща); DirectoryofOpenAcessJournals; CiteFactor (США); AcademicJournalsDatabase (Швейцарія); ResearchBible (Японія); OpenAcademicJournalsIndex; GetInfo (Німеччина); BASE (Німеччина)) Особистий внесок автора: розроблено механізм

інвестування в будівельні проекти через використання цінних паперів).

31. Івахненко І.С. Визначення основних соціально-економічних чинників операційного середовища підприємств-стейкхолдерів будівництва / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 32, Ч.2– К.: КНУБА, 2014. – С. 89-97. *(Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Google Scholar)*

32. Івахненко І.С. Гармонізація теоретичних засад менеджменту стратегічних інновацій / І.С. Івахненко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 31, Ч.2– К.: КНУБА, 2014. – С. 53-62. *(Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Google Scholar)*

33. Івахненко І.С. Формування фінансової стратегії будівельного підприємства за допомогою методів стратегічного аналізу / І.С. Івахненко // Управління розвитком. - №18 (158). - 2013. – С. 89-92 *(Фахове видання)*

34. Ивахненко И.С. Внедрение новых технологий и инструментов рынка ценных бумаг в инвестирование строительных проектов / И.С. Ивахненко, Р.В. Рак // Экономика. Управление. Право. - № 1 (37). – 2013. – С. 49-53 *(міжнародні наукометричні бази: РИНЦ. Особистий внесок автора: обґрунтування інвестиційної стратегії розвитку девелоперських компаній).*

Публікації у збірниках матеріалів наукових і науково-практичних конференцій:

35. Івахненко І.С. Пошук сучасних джерел фінансування об'єктів будівництва / І.С. Івахненко, Р.В. Рак // Матеріали XVI міжнародної наукової практичної конференція «Бъдещите изследвания – 2020» (15 - 22 февруари 2020). – Икономики. - Volume 5. – р. 7-10

36. Івахненко, І.С; Турінін, О.В. Світовий досвід управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств / І.С. Івахненко, Турінін О.В. // Materiály XVI Mezinárodní vědecko - praktická konference «Vědecký pokrok napřelomu tisyachalety», Praha. Publishing House «Education and Science». - Volume 5 Ekonomika. – 2020. – р. 3-6

37. Ivakhnenko I. S. Forms of development activities in the investment and construction sphere / I. S. Ivakhnenko // Materialy XVI Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji , «Europejska nauka XXI powieka - 2020» , 07 - 15 maja 2020 roku, Przemysł Nauka i studia. - 2020. - Volume 1. – р.3-5

38. Івахненко І. С. Управління інноваційним розвитком будівельних підприємств / І. С. Івахненко, А. С. Ющенко // Актуальні питання економіки, фінансів, обліку і права в сучасних умовах: збірник тез доповідей міжнародної науково-практ. конф. - Полтава: ЦФЕНД, 2020. - Ч 1- с.40-42

39. Івахненко І.С. Стандарт енергоефективності як складова інноваційного девелопменту /І.С. Івахненко// в будівництві ІХ міжнародна науково-практична конференція «Інтегровані енергоефективні технології в архітектурі та будівництві: «Енергоінтеграція-2019»» Київ, 24-26 квітня 2019 р.) / Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет будівництва і

архітектури та ін. Київ, 2019. - С. 12-13

40. Івахненко І.С. Принципи формування інноваційної екосистеми будівництва /І.С. Івахненко// I міжнародна науково-практична конференція «Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві» Київ, 23-24 травня 2019 р.) / Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет будівництва і архітектури та ін. Київ, 2019. - С. 138-140

41. Івахненко І.С. Економіко-діагностичний інструментарій обґрунтування діяльності стейкхолдера у підготовці та втіленні проектів ревіталізації міського середовища /І.С. Івахненко// Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали I Міжнар. нак.-практ. конф. (м. Київ, 10-11 жовтня 2019 р.). - К.:ДКС Центр, 2019. – С. 59-61

42. Івахненко І.С. Оновлення методологічного формату та інструментарію проектів енергоощадного будівництва /І.С. Івахненко// Зелене будівництво: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції(12-13 листопада 2019 р.). – К:КНУБА. – 2019. - С.185-186

43. Івахненко І.С. Адаптаційна диверсифікація розвитку підприємств: методологія та практика /І.С. Івахненко// Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]. Вип. III. Матеріали Третьої наук.-практ. конф., (Київ, 4 грудня 2019 р.)/ Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль : «Економічна думка», 2019. – С.64-68

44. Ivakhnenko I. References of the developers management system: cincretism of concept «Greenlease» and «Surveing» / I. Ivakhnenko, M. Klymchuk, // VIII міжнародна науково-практична конференція «Інтегровані енергоефективні технології в архітектурі та будівництві: «Енергоінтеграція-2018»» Київ, 25-27 квітня 2018 р.) / Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет будівництва і архітектури та ін. Київ, 2018. - С. 44-45.

45. Ivakhnenko I. The predictors of managerial technologies formation in construction / I. Ivakhnenko, M. Klymchuk, V. Tkachenko, // International scientific conference «Universum View 8. Pedagogical sciences» (December 1, 2018, Kyiv, Ukraine).- P. 40-45.

46. Івахненко І.С. Проблеми функціонування девелоперської діяльності в Україні та її адаптації до сучасних умов /І.С. Івахненко// III міжнародна науково-технічна конференція «Ефективні технології в будівництві» Київ, 28-29 березня 2018 р.) / Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет будівництва і архітектури та ін. Київ, 2018. - С. 117-118

47. Івахненко І.С. Використання венчурного капіталу у фінансуванні будівельних проектів /І.С. Івахненко// Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України. Збірник матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 вересня 2018) / Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка – К., 2018. – С. 136-140

48. Ivakhnenko I. S. Structural modernization of the real economy sector of Ukraine taking into account the influence of macrofinancial and institutional factors / I. S. Ivakhnenko // Materialy XIV Mezinarodni vedecko-prakticka konference “Vedecky prumysl evropskeho kontinentu-2018 po Ekonomika. – Praha. - Vol.5.. – 2018. – p.35-36

49. Ivakhnenko I. S. The theoretical basis of the use of information technologies

for adaptive management of projects and programs of the strategic development of complex economic systems / I. S. Ivakhnenko // *Materialy XIV Mezinarodni naukovopraktycznej konferenciji "Wyksztalcenie i nauka bez granici-2018 po Ekonomiczne nauki. – Przemysl. – 2018. - Vol.9. – p.32-33*

50. Ivakhnenko I. S. Formation and application of tax policy instruments in the context of the implementation of construction development programs./ I. S. Ivakhnenko // *Матеріали XIV Міжнародна научна практична конференція «Achievement of high school» Ікономики – 2018. – Софія. - Vol. 4. – p.20-21*

51. Івахненко І.С. Експлікація категорії "енергоощадний девелопмент" в будівництві/І.С. Івахненко// Міжнародна науково-практична конференція для молодих вчених: «Будмайстерклас»– Київ.-28-30 листопада 2018. – С. 374-375

52. Івахненко І.С. Формування ефективної правової політики регулювання девелопменту в будівництві в Україні /І.С. Івахненко// *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб.наук.пр.]. Вип. III. Матеріали II наук.-практ.конф., (Київ, 4 грудня 2018 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ.нац.ун-т будівн.і архіт-ри та ін. Київ-Тернопіль: «Бескиди», 2018. В 2 –х ч. Ч. 1. – С.-99-102*

53. Івахненко І.С. Фінансова політика інноваційного розвитку України /І.С. Івахненко// *Інноваційний розвиток підприємств у процесі формування економіки інтелектуального капіталу: збірник тез доповідей III Всеукр. наук.-практ. Конф. – 2017. – С.18-20*

54. Ivakhnenko I. Management of innovative activity of enterprises/ I. Ivakhnenko// *International scientific-practical conference of young scientists «Build-Master-Class-2017» (28.11-01.12.2017)- K: KNUCA. – 2017.- p.335-336*

55. Івахненко І.С. Проблеми управління структурою капіталу підприємств в Україні /І.С. Івахненко// *Актуальні питання, проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку країни: збірник тез наук. робіт Всеукр. наук.-практ. Конф. - Ч.1. – 2016. – С.91-95*

56. Івахненко І.С. Перспективи розвитку вітчизняного фондового ринку як джерела залучення інвестиційних ресурсів в будівництво /І.С. Івахненко// *Інноваційно-інвестиційні проблеми розвитку економіки України: Матеріали V Всеукр. наук.-практ. Конф. – 2016. – С.198-201*

АНОТАЦІЯ

Івахненко І.С. Методологія та інструментарій стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності. – Київський національний університет будівництва і архітектури. – Київський національний університет будівництва і архітектури. – Київ, 2020

Дисертацію присвячено запровадженню та обґрунтуванню теоретичних засад, методології та прикладного інструментарію стратегічного інноваційного девелопменту як новітньої економіко-управлінської технології, що має

забезпечити поступальність стратегічного руху будівельного підприємства (БП) в умовах динамічного бізнес-середовища: для здійснення необхідного коригування чи принципового оновлення стратегії та змін в характері операційної діяльності БП запроваджений теоретико-методологічний підхід передбачає реалізацію внутрішньо-фірмового девелоперського проекту стратегічних інновацій.

Обґрунтовано методологічну платформу аналізу та коригування стратегій будівельного підприємства на основі симбіотично-композиційного підходу до складу якого залучено компоненти універсального підґрунтя стратегічного, інноваційного та операційного менеджменту, функціональної діагностики на поєднанні та інтеграції яких базується новітній формат внутрішньо-фірмового девелопменту, що розширює методологічні можливості для опрацювання стратегічної траєкторії руху та розвитку будівельного підприємства. Методологія забезпечує належне узгодження змісту, етапів та характеристик життєвого циклу стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств з характеристиками операційно-виробничого циклу робіт, які виконує будівельне підприємство в різних проектах будівництва (у відповідності із своєю виробничою програмою) та одночасно виступає: діагностичною (створює засади для системного опрацювання попередньої діяльності будівельних підприємств як основи вияву якості просування підприємства по цій траєкторії); прогностично-коригувальною (визначає майбутні можливості щодо збереження та коригування стратегії); функціонально-цільовою - надає універсальне для будівельних підприємств методологічне поле корекції відхилень траєкторії руху будівельних підприємств від пріоритетів через підготовку та впровадження цільового проекту внутрішньо-фірмового девелопменту.

Створений на ґрунті методології аналітичний базис формалізацію процесам обґрунтування проекту стратегічного інноваційного девелопменту будівельних підприємств (СІД_БП): основу такого базису сполучення мультикритеріального аналізу (як первинної основи діагностування потреби БП в стратегічних змінах) та наступна шкала діагностування потреби БП у впровадженні проекту СІД_БП. Діагностуванню за форматом універсальної шкали підлягають всі рівні, бізнес-процеси, підсистеми операційної системи, рівні та підрозділи оргструктури будівельного підприємства. В залежності від одержаної підприємством оцінки в діапазоні діагностуються можливі 6 станів, кожен з яких однозначно формалізують нагальність впровадження проекту СІД_БП: від першого стану «підприємством втрачено конкурентну стійкість», який визначає, що «проект СІД_БП є невідкладним» до шостого - «будівельне підприємство діагностується як високо конкурентне», за якого «впровадження заходів стратегічного оновлення не є актуальним». В такий спосіб ця складова надає формалізоване рішення щодо того, наскільки нагальним є проект стратегічного внутрішньо-фірмового девелопменту для даного підприємства.

Обґрунтовано науково-прикладний інструментарій адміністрування циклом стратегічного інноваційного оновлення будівельного підприємства через формат спеціального девелоперського проекту, який призначений надати супровід

процесам змін (коригування чи оновлення) стратегії будівельного підприємства на певній координаті його руху та розвитку.

Створений на ґрунті результатів дослідження комплекс прикладних програм забезпечує спрямовує зусилля топ-менеджменту та потенціалу будівельного підприємства на успішну реалізацію проекту стратегічного оновлення БП, який надасть невідворотне якісне зростання порівняльній конкурентоспроможності будівельного підприємства та убезпечить підприємство від загроз деструкції, кризи та банкрутства.

Ключові слова: стратегічний інноваційний девелопмент (СІД), будівельне підприємство, мультипроектне середовище діяльності БП, ситуативно-стратегічна зрілість БП, внутрішньо-фірмовий проект стратегічного інноваційного оновлення будівельного підприємства (СІД_БП), методологія та науково-прикладний інструментарій СІД_БП, стратегічна траєкторії руху БП.

ABSTRACT

Ivakhnenko I.S. Methodology and tools of strategic innovative development of construction companies. - Qualifying scientific work as a manuscript.

The dissertation for the degree of Doctor of Economic Sciences, specialty 08.00.04 - Economics and Management of the Enterprises (on kinds of economic activity). - Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, 2020

The dissertation is devoted to introduction and substantiation of theoretical bases, methodology and applied tools of strategic innovative development as the newest economic and administrative technology which should provide continuity of strategic movement of the building enterprise (BP) in the conditions of dynamic business environment: for realization of necessary adjustment or fundamental updating. in the nature of the operational activity of the BP introduced theoretical-methodological approach involves the implementation of intra-firm development project of strategic innovations.

The methodological platform of analysis and adjustment of strategies of the construction enterprise on the basis of the symbiotic-compositional approach which structure includes components of a universal basis of strategic, innovative and operational management, functional diagnostics on combination and integration of which the newest format of intrafirm development for development is based is substantiated. strategic trajectory of movement and development of the construction enterprise. The methodology ensures proper coordination of the content, stages and characteristics of the life cycle of strategic innovative development of construction companies with the characteristics of the operational and production cycle of works performed by the construction company in various construction projects (in accordance with its production program) and at the same time acts as a diagnostic system. elaboration of the previous activity of construction enterprises as a basis for expressing the quality of the enterprise's progress along this trajectory); prognostic and corrective (determines future opportunities for maintaining and adjusting the strategy); functional-target - provides a universal methodological field for construction companies to correct deviations of the trajectory of construction companies from priorities through the

preparation and implementation of the target project of intra-firm development.

Based on the methodology, the analytical basis formalizes the process of substantiation of the project of strategic innovative development of construction enterprises (SID_CE): the basis of such a combination of multicriteria analysis (as the primary basis for diagnosing the need for BP in strategic changes) and the following scale for diagnosing the need for All levels, business processes, operating system subsystems, levels and subdivisions of the contractor's organizational structure are subject to diagnosis according to the universal scale format. Depending on the assessment received by the company in the range of possible 6 states are diagnosed, each of which unambiguously formalizes the urgency of the project SID_CE: from the first state "the company has lost competitiveness", which determines that the project SID_CE is urgent "to the sixth - contract the enterprise is diagnosed as "highly competitive", in which "the implementation of strategic renewal measures is not relevant." Thus, this component provides a formalized decision on how urgent is the project of strategic in-house development for the enterprise.

The scientific and applied tools of administration of the cycle of strategic innovative renewal of a construction enterprise through the format of a special development project, which is designed to support the processes of change (adjustment or update) of the construction enterprise strategy at a certain coordinate of its movement and development.

Based on the results of the study, a set of applications provides direct efforts of top management and the potential of the contractor for the successful implementation of the project of strategic renewal of CE, which will provide inevitable qualitative growth of comparative competitiveness of the contractor and protect the company from destruction, crisis and bankruptcy.

Key words: strategic innovative development (SID), construction enterprise (CE), multi-project environment of BP activity, situational-strategic maturity of BP, intra-firm project of strategic innovative renewal of construction enterprise (SID_CE), methodology and scientific-applied tools of SID_CE strategy CE-movement.

Підписано до друку 02 липня 2020 р. Формат 60х90/16.
Папір офсетний. Обсяг 1,9 друк. арк. Наклад 150 пр.
Друк ПП «Сердюк В.Л.» Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК №3360 від 30.12.2008 р.